

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARATIVNÍ KONSTRUKCE VE ŠPANĚLŠTINĚ
S OHLEDEM NA AKVIZICI STRUKTUR**

Vedoucí práce: doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

Autor práce: Alžběta Pohanková

Studijní obor: SJEMO

Ročník: 4

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích, dne 6. 5. 2022

Alžběta Pohanková

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Mgr. Miroslavě Aurové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce. Během psaní práce mě inspirovala, motivovala a předávala mi cenné rady. Díky paní docentce a jejímu přístupu jsem se zdokonalila nejen ve psaní odborných prací. Jsem velmi vděčná za všechny její připomínky, ochotu a čas, který mi nejen během konzultací věnovala. Také bych chtěla poděkovat svým rodičům za jejich podporu během celého studia.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se věnuje komparativním konstrukcím ve španělštině.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část vysvětluje problematiku stupňování adjektiv a adverbíí, rozlišuje třídy komparací ve španělštině (vyšší, nižší a stejná míra vlastnosti) a na příkladech znázorňuje jednotlivé konstrukce, jejich skladbu a funkci ve větě. Konstrukce jsou zde také probírány z pohledu významového, jelikož kromě významu srovnávacího mají i další vedlejší významy. V praktické části jsou pomocí studijního plánu Institutu Cervantes analyzovány jazykové úrovně a znalosti komparací na jednotlivých úrovních. Dle výsledků analýzy je vytvořen návrh anotačního systému pro komparativní konstrukce a také možné chyby v konstrukcích.

KLÍČOVÁ SLOVA

Komparativní konstrukce, syntax, akvizice, žákovské korpusy, španělština, čeština

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on comparative constructions in Spanish.

The work is divided into two parts – theoretical and practical. The theoretical part explains the issue of gradation of adjectives and adverbs, distinguishes classes of comparison in Spanish (superior, inferior, and equal grade of quality) and presents the constructions in corresponding examples. The constructions are also discussed here from the semantic point of view, because in addition to the comparative meaning, they also have other secondary meanings. The practical part is analysing language levels and knowledge of comparisons at individual levels. The analysis was performed using the study plan of the Cervantes Institute. According to the results of the analysis, a design of an annotation system for comparative constructions is created, as well as an annotation system of possible errors in the constructions.

KEY WORDS:

Comparative construction, syntax, acquisition, learners corpora, Spanish, Czech

Obsah:

ÚVOD.....	8
1 Komparativní konstrukce obecně	12
1.1 Stupňování adjektiv a adverbíí	13
1.2 Komparace	14
1.2.1 Vyšší míra vlastnosti ve srovnání (<i>Superioridad</i>).....	17
1.2.2 Nižší míra vlastnosti ve srovnání (<i>Inferioridad</i>)	19
1.2.3 Stejná míra vlastnosti při srovnání (<i>Igualdad</i>).....	22
1.3. Jiné významy komparativních konstrukcí	25
PRAKTICKÁ ČÁST	27
2. Návrh anotačního systému.....	27
2.1 Obecné schéma komparativních konstrukcí	27
2.2 Substantiva.....	27
2.2.1 Srovnání množství stejných prvků.....	27
2.2.2 Srovnání různých prvků.....	28
2.3 Adjektiva, adverbia.....	28
2.3.1 Adjektiva	28
2.3.1.1 Srovnání míry kvality mezi dvěma prvky	28
2.3.1.2 Chybějící prvek	29
2.3.2 Adverbia	29
2.3.2.1 Srovnání míry kvality dvou prvků	29
2.3.2.2 Míra okolnosti	30
2.4 Slovesa	30
3. Plan Curricular.....	30
3.1. Analýza jazykových úrovní	30
3.2. Typologie možných chyb v konstrukcích	36
ZÁVĚR.....	37
RESUMEN	41
SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	44
6.1. Literatura	44
6.2 Internetové zdroje.....	44
Přílohy	45
Příloha č. 1: Excerpce znalostí komparativních výrazů a konstrukcí podle PCI	45

Příloha č. 2: Všeobecné srovnání prostředků pro vyjádření komparace v češtině a španělštině, využité pro podklad možných chyb v žákovských pracích způsobených interferencí mateřského jazyka.....	48
--	----

ÚVOD

Čím více studuji španělštinu, tím více si uvědomuji, kolik málo toho o tomto jazyce vím. Tak to možná funguje se všemi obory, avšak právě při studiu jazyka nemůžeme nikdy vědět všechno. Jazyk se neustále vyvíjí, každý den jsou modifikována nová slova, často i taková, která ještě před pár lety byla považována například za slang a nikdy bychom si o nich nemysleli, že se jednou objeví ve slovníku spisovného jazyka, v našem případě RAE. Často mě také dokáže překvapit, když ve slovníku objevím tvar, který byl ještě před pár lety považován za gramaticky nesprávný. Jazyk je lidský nástroj, lidé ho vytvořili a lidé ho užíváním mění. Díky tomu vznikají nové tvary, některé hrubky se stávají gramaticky korektními a jazyk se postupně zjednodušuje. Nevím, jestli je to dobře nebo špatně, v každém případě takový vývoj zkrátka nelze zastavit.

Stejně je to i s komparativními konstrukcemi, ať už obecně nebo pouze těmi španělskými. Komparativní konstrukce užíváme na denní bázi, při konverzaci s přáteli, při psaní e-mailu, při čtení knihy. Známe je, víme, kdy a jak je správně užívat, myslíme si, že je dokonale ovládáme. Proto by možná člověka nikdy nenapadlo, jak komplexní tyto konstrukce jsou, kolik pravidel o nich ještě neznáme, že u tohoto tématu existuje nespočet výjimek a odlišností. A právě v tom podle mě spočívá krása jazyka. Když už si myslíme, že ho ovládáme, umíme jím hýbat a užívat ho podle našich potřeb, jazyk vždy překvapí.

Ve své práci se snažím představit takové konstrukce, které jsou něčím zajímavé, které mě překvapily. Zabývám se konstrukcemi, jež není těžké analyzovat, i těmi, u kterých studium a popisování jednotlivých prvků nebylo vůbec jednoduché.

Svou bakalářskou práci rozděluji do dvou částí – teoretické a praktické. Cílem teoretické části je představit a vyjasnit jádro celé práce, vysvětlit vybrané téma, a tedy přiblížit se podstatě komparativních konstrukcí ve španělštině. Základ komparativních konstrukcí spočívá ve druhém stupni adjektiv, z tohoto důvodu se teoretická část krátce zabývá představení jednotlivých stupňů adjektiv, především druhého stupně neboli komparativu, který je právě jádrem celé komparace. Pro adjektiva, která mohou ve druhém stupni stupňování fungovat, lze použít dva systémy gradace, analytický a syntetický. To platí i u samotných komparací. Teoretická část dále představuje komparativní konstrukce z pohledu substantiv, adjektiv, adverbíí a sloves. Vysvětluje význam konstrukcí pro vyšší,

nižší a stejnou míru kvality v korelaci s každým z uvedených slovních druhů, skladbu konstrukcí, jejich postavení a funkce ve větě, a kromě toho i jejich zvláštnosti a výjimky. Na uvedených příkladech lze přímo pozorovat, jak se takové konstrukce chovají. Při psaní teoretické části jsem se opírala o několik autorů. Na dané téma se každý z autorů dívá jinak. Ve všech publikacích je základ komparací vysvětlen velmi podobně, avšak autoři se rozcházejí spíše v detailech, jako je pojmenování částí a prvků v konstrukci, nebo zajímavosti a zvláštnosti související s komparacemi.

Velký kus teoretické části pojednává o skladbě komparativních konstrukcí, uvádí a pojmenovává dílčí prvky konstrukce, jejichž sled v konstrukcích je zde znázorněn prostřednictvím schémat. Jelikož konstrukce vyšší, nižší a stejné míry jsou formovány různě, schémata jsou vytvořena náležitě k odpovídajícím měřám. Podobným způsobem jsou zde znázorněny komparace z pohledu slovních druhů, avšak již pouze pomocí odpovídajících příkladů. Co se týče skladby konstrukcí, jako nejvýznamnější prvky zde vystupují kvantifikátory a transpozitory, jelikož právě ty disponují srovnávací vlastností. Z pohledu analytického systému v konstrukcích vyšší míry figuruje jako kvantifikátor adjektivum *más* s transpozitorem *que* nebo *de*, z pohledu syntetického zde může být kvantifikátorem více tvarů adjektiv, avšak nejčastěji se setkáváme s tvary *mayor*, *mejor*. Pro konstrukce nižší míry užíváme analytický kvantifikátor *menos* opět s transpozitorem *que*, nebo syntetický kvantifikátor, u něhož můžeme uvést například tvary *menor*, *peor*. Co se týče konstrukcí stejné míry vlastnosti, uvádíme zde jako hlavní kvantifikátor *tan*, *tanto*, jenž operuje s transpozitorem *como* a v případě substantiv dodržuje shodu v rodě a čísle. Jako další kvantifikátor na tomto místě uvádíme *igual* s transpozitorem *de*. I v tomto případě můžeme u některých příkladů pozorovat mezi kvantifikátorem a substantivem shodu.

Z významového hlediska mají komparativní konstrukce především srovnávací úlohu. Při psaní práce jsem si uvědomila, že pouze obrácením pozitivu v negativ lze použít konstrukce vyšší míry pro vyjádření míry nižší a naopak. Dále jsem zaznamenala, že konstrukce nerovnosti vyjadřují pouze nepřesná fakta, nelze podle nich, na rozdíl od konstrukcí rovnosti, zjistit přesnou míru kvality; o kolik je míra skutečnosti A větší/menší než míra skutečnosti B. Na tuto podobnost upozorňuje Borrego Nieto, který zároveň uvádí, že pro přesnější výpovědi komparativních konstrukcí nerovnosti je nutné jim připsat další kvantifikátory, jako adverbia (*mucho*, *bastante*, *ligeramente*) nebo jiné elementy (*varias veces*, *cinco metros*). Konstrukce pro stejnou míru kvality v první řadě vylučují jakoukoli

nerovnost, avšak i tu lze právně těmito konstrukcemi vyjádřit za užití správných kvantifikátorů. Konstrukce *tan/to como* totiž kromě významu *tak jako* znamenají také *alespoň tak, jako*. Tudíž tyto konstrukce mohou fungovat pro dvě odlišné míry srovnání. Konstrukce rovnosti se také užívají při vyjádření míry záporných vlastností jako způsob eufemismu.

Teoretickou část své bakalářské práce zakončuji představením zvláštních významů konstrukcí. Samotné srovnávání totiž není jediným úkolem, který tyto konstrukce sdílejí. Konstrukce disponují vedlejšími významy, podle toho, jaké slovní spojení nebo jaký element stojí na místě druhého prvku srovnání. Zde uvádím komparativní konstrukce stupňující, které užíváme především v hovorové španělštině a pro vyjádření frazeologismů. Na místě druhého srovnávaného prvku stojí element, jehož vlastnosti jsou obecně známy, aniž by byly uvedeny v konstrukci. Z toho důvodu lze tento element použít právě ke srovnání, srovnáváme tedy první prvek s již známými vlastnostmi prvku druhého (*Es más lento que una tortuga*).

Praktická část pokračuje analýzou všech referenčních jazykových úrovní podle Studijního plánu Institutu Cervantes (Plan curricular del Instituto Cervantes; PCIC). Zabývám se zde úrovněmi A2, B1, B2, C1 a C2 z pohledu komparativních konstrukcí. V souvislosti s tímto tématem PCIC neuvádí žádné znalosti pro úroveň A1, proto se touto úrovní dále nezabývám. Pro každou z uvedených úrovní představuji předpokládané znalosti uvedené v PCIC, dle kterých dále prezentuji možné chyby studentů. Problémem pro studenty na úrovni A2 může být tvoření tvarů z důvodu neznalosti, úzké slovní zásoby nebo překlepů, zde tedy mohou vznikat chyby formální, které by se již na dalších úrovních vyskytovat neměly. Pro úroveň B1 a B2 by mohl problém nastat z pohledu kvantifikátorů. Úrovně C1 a C2 jsou orientovány spíše na syntax a stylistickou stránku jazyka. Možné chyby na těchto úrovních již ve své práci nepředstavuji, jelikož je nelze zařadit do anotačního systému.

Pro možné chyby na všech úrovních vznikl návrh anotačního systému s odpovídajícími názvy. FORM označuje chybu formální, typickou pro nižší úrovně. Chybu v souvislosti s transpozitorem značím dvěma způsoby. Chybějící transpozitor spojují se zkratkou TRANSP_0 a jeho špatný tvar s názvem TRANSP_ERROR. Chybu spojenou s gradem, jak tento prvek pojmenovávám v první polovině praktické části, uvádím pod zkratkou GRADUS_ERROR v případě formální nesprávnosti (například nedodržení shody se substantivem), GRADUS_0 v případě chybějícího kvantifikátoru

a GRADUS_FORM, jestliže chyba spočívá ve špatně zvoleném kvantifikátoru (například *igual de/que*). V souvislosti s tertiem komparationis uvádím jako možnou chybu nesprávné syntaktické napojení komparátu, což v systému figuruje pod zkratkou TER_COMP_ERROR. Analýzu referenčních úrovní doplňuji o tabulku vytvořenou podle PCIC pro pracovní účely, především pro lepší orientaci mezi jednotlivými úrovněmi.

Tato práce může být nadále užívána s různými záměry. Kromě toho, že poskytuje vysvětlení a stručný přehled komparací a komparativních konstrukcí pro případné studium, lze ji využít i jako podklad a inspiraci právě pro samotnou tvorbu anotačního systému programu žakovského korpusu.

Jako zdroj informací, z něhož převážně čerpám a jímž se nejvíce inspiroji, jsem si vybrala publikace Gramática didáctica del español od Leonarda Gómeze Torrega (2005), Gramática de la lengua española od Emilia Alarcose Lloracha (2000) a Gramática de referencia para la enseñanza de español od Julia Borrega Nieta (2013).

1 Komparativní konstrukce obecně

Komparativní konstrukce spadají do kategorie stupňování, tedy vyjadřování stupně adverbí, adjektiv a jiných prvků či konstrukcí, jak bude dále představeno. Hovoříme-li konkrétně o adjektivech a adverbích, rozlišujeme tři stupně: pozitiv, komparativ a superlativ. Tuto gradaci sdílejí jak čeština, tak španělština. V češtině dále uvádíme elativ, což je adjektivní forma morfologicky homonymní s komparativem, která však z hlediska významového neobsahuje žádné prvky stupňování. Slovní spojení *starší žena* tedy nemusí nutně znamenat, že je žena starší než někdo jiný, což by byl příklad komparativu. V případě elativu by toto spojení znamenalo, že žena je stará. Elativ se často používá ve funkci eufemismu (Zdeňka Hladká (2017): ELATIV. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny).

My se zaměříme zejména na konstrukce komparativní, které předpokládají srovnání hodnot, přičemž z hlediska skladby jazyka lze srovnávat jednotky jak na úrovni syntagmat, tak na úrovni vět.

Ke komparativním konstrukcím přistupují různí autoři ve svých publikacích odlišně, i s ohledem na čas a to, jak se studium jazyka vyvíjelo. Tak například Esbozo (RAE, 1973) a Alarcos Lorach (1994) řadí komparativní konstrukce do vyjadřování vyšší/nížší míry kvality (*superioridad/inferioridad*). Novější gramatiky, jako Gramática descriptiva de la lengua española (Bosque, Demonte, 1999) a Nueva Gramática de la lengua Española (RAE, 2009), analyzují konstrukce, aniž by zmínily onen koncept nižší míry (*inferioridad*) (Quiming Liu, 2014: 5). Bosque a Demonte (1999) také uvádějí pro označení jednotlivých částí konstrukcí naprosto jiné výrazy než ostatní autoři. Zmiňují výraz *coda*, jenž má představovat traspozitory *que, de a como* a odkazovat na stupně. V příkladu *Juan es más alto que Luis* tedy *coda* „*que Luis*“ podle zmíněných autorů vyjadřuje stupeň, do kterého může být Luis vysoký, nebo přesný stupeň výšky Luise. Valerio Baéz San José, Josef Dubský a Jana Králová se v Moderní gramatice španělštiny (1999) poměrně důkladně věnují stupňování adjektiv, srovnávání dělí na pravidelné a nepravidelné, vysvětlují zde rozličné příklady pro vyjadřování různé míry vlastnosti. Zajímavé však je, že v rámci vedlejších vět vůbec nezmiňují komparativní věty (konstrukce).

Co se týče vymezení komparativních konstrukcí z hlediska významu, hovoříme o komparaci, neboť tyto konstrukce porovnávají dvě skutečnosti nebo koncepty stanovující jejich podobnost nebo nerovnost v rovině množství, kvality, intenzity a podobně. V praxi

to vypadá tak, že porovnávanému termínu předchází kvantifikátor. Základ komparace je tvořen sekvencí v čele s transpozitorem *que* v případech nerovnosti a *como* v případech rovnosti.

1.1 Stupňování adjektiv a adverbii

Z hlediska formálního jsou komparativní konstrukce řešeny gramatickou kategorií zvanou komparativ, kterou umožňuje většina adjektiv s výjimkou relačních, adjektiv vyjadřujících původ a některých kvazideterminativ¹; tuto mluvnickou kategorii umožňují i adverbia.

Komparativem se pak rozumí jeden ze tří stupňů při stupňování adjektiv a jiných gramatických kategorií. Hovoříme-li o stupňování adjektiv, určujeme tedy tři stupně, a to pozitiv, komparativ a superlativ.

Základním tvarem adjektiva je, jak už bylo zmíněno, pozitiv. Jedná se o adjektivum bez kvantifikace, bez adverbii kvantity a sufixů *-ísimo*, *-érrimo*, tedy o určení kvality bez jakékoli další specifikace, jak ukazují příklady Gómeze Torrega (2005: 52) (1a-b):

- (1) a. Juan es *bueno*.
- b. La mesa es *cara*.

Dalšími stupni jsou superlativ a komparativ. Superlativ je třetím stupněm a dále se dělí na absolutní (2) a relativní (3). Superlativ absolutní označující nejvyšší stupeň škály tvoříme pomocí adverbia kvantity *muy*, nebo sufixů *-ísimo*, *-érrimo* (Gómez Torrego, 2005: 54). Pomocí superlativu relativního porovnáваме kvalitu někoho nebo něčeho s kvalitou celku. To lze vyjádřit dvěma způsoby. Jedním z těchto způsobů je vytvoření speciální konstrukce analytickým způsobem, za použití členu a adverbia kvantity (*más*, *menos*) a navazujícího adjektiva, což můžeme pozorovat v příkladu (3). Druhá možnost, viz příklad (4a-b), pro vytvoření superlativu relativního je užití členu a syntetického komparativu.

- (2) Juan es *altísimo*.
- (3) Juan es *el más alto* de todos esos chicos.

¹ Kvazideterminativní jsou taková slova, která se z pohledu syntaxe chovají jako adjektiva, ale stejně jako determinanty se řadí do uzavřené skupiny a mají právě s determinanty podobný význam. Jako kvazideterminanty můžeme podle Gómeze Torrega (1998: 98) považovat například tato slova: *próximo*, *siguiente*, *último* a jejich varianty, protože se významově podobají číslovkám řadovým; *cercano*, *lejano* a jejich varianty, protože mají podobný význam jako zájmena ukazovací.

- (4) a. *El mejor* de todos.
b. *El peor* de mis amigos.

Pro tuto práci je nejdůležitější druhý stupeň, komparativ. Pokud adjektiva a adverbia povolují stupňování, lze použít systém gradace jak analytický, tj. pomocí adverbii (*más, menos,...*), nebo systém syntetický, kde figurují tvary již zmíněného syntetického komparativu. Tyto tvary nejsou kompatibilní s komparativními konstrukcemi jako takovými, jelikož už samy o sobě jsou komparacemi. Julio Borrego Nieto pojmenovává v knize Gramática de referencia para la enseñanza de español (2013: 343) syntetický komparativ jako nepravdělný a uvádí, že tyto tvary začleňují kvantifikátor i bázi komparace v jednom slově. Jedná se o adjektivní tvary, které jsou přímo převzaty z latinského komparativu (*mejor, peor, menor, mayor, inferior, superior*). U těchto adverbii již tedy není možné říct *más/menos/tan mayor*. Existují však výjimky, kdy tyto tvary nefungují jako syntetický komparativ, nýbrž jako pozitiv nebo dokonce jiný slovní druh, a v tomto případě je tedy lze s kvantifikátory spojovat. Tento jev názorně předvedu na příkladech (5a-b), kde slovo *mayor* není použito ve funkci kvantifikátoru, ale funguje jako adjektivum a mění se i jeho význam.

- (5) a. Por fin puedo decir que Marina es *más mayor* ya. = Konečně můžu říct, že už je Marina dospělejší.
b. Esta es la plaza *más mayor* de toda la Ciudad. = Toto náměstí je nejhlavnější (nejdůležitější) z celého města.

1.2 Komparace

Komparace, tedy srovnání, z hlediska významového porovnává, jak jsou dané skutečnosti, myšlenky a pojmy rozdílné nebo podobné s ohledem na kvalitu, kvantitu a intenzitu. Pro porovnání těchto skutečností využíváme srovnávacích adjektiv ve třech variantách: vyšší míra kvality (*superioridad*), nižší míra kvality (*inferioridad*) a rovnost (*igualdad*).

Z hlediska formálního hovoříme o komparativu jako o typické kategorii adjektiv a adverbii, pokud je adjektivum (či adverbium) vymezeno kvantitativními adverbii, jako *más, menos, tan, tanto* a transpozitory *que, como*, nebo prostřednictvím slovního

spojení *igual de*. V tomto případě se tedy míra vyjadřuje pomocí komparativních konstrukcí. Ty tvoříme následovně:

<p>Srovnávací výraz <i>más</i> <i>menos</i> <i>tan(to) / igual</i></p>	<p>Srovnávaný stupeň míry (adjektivum, adverbium, substantivum)</p>	<p>Transpozitor <i>que</i> <i>como</i> <i>de</i></p>	<p>Srovnávané</p>
---	---	---	-------------------

Schéma č. 1: Sled prvků v komparaci

Komparativní konstrukce povolují dvojí způsob srovnání, takzvaný *supletivismus*. Kromě varianty podle schématu č. 1, již lze nazývat jako pravidelné stupňování, tedy ve španělštině existuje stupňování nepravidelné, a to pomocí syntetického komparativu, jak bylo uvedeno v kapitole 2.1.

Samozřejmě komparace nemusí probíhat pouze u adjektiv a adverbíí, pro něž je stupňování typickou kategorií, nýbrž i mezi jinými prvky. Proto je následující výklad koncipován podle typu komparace z hlediska významového. Z tohoto pohledu rozlišujeme ekvativní komparaci (6a-b), která neobsahuje prvek srovnání, jelikož jsou porovnávány dvě stejné skutečnosti, a komparaci gradační (7), v níž už srovnávací prvek nechybí. Na příkladech (6a-b) lze pozorovat, že u ekvativních konstrukcí jsou dva srovnávané prvky obklopeny výrazy *tan* nebo *tanto* a nexem *como*.

- (6) a. **Ella** es *tan* guapa *como* **tú**.
b. **Tú** sabes *tanto* *como* **él**.
(7) **Tú** eres *más* viejo *que* **Juan**.

Borrego Nieto (2013: 343) se na tento problém dívá více podrobněji, a to tak, že rozkládá komparativní věty na segment A, který se skládá z prvního termínu komparace (*Ana lee ahora*), kvantifikátoru (*más*) a báze komparace (*libros*), a segment B, jenž je tvořen komparativním nexem (*que*) a druhým termínem komparace (*Eva*). Kvantifikátor ze segmentu A v korelaci s komparativním nexem ze segmentu B tvoří základní schéma komparace.

Podle Borrega Nieta (2013: 344) je hlavním elementem **komparativní kvantifikátor**, který podněcuje komparativní konstrukci. Autor také vymezuje dvě třídy komparativních kvantifikátorů; nerovnosti (*más*, *menos*) a rovnosti (*tanto*). **Základem**

komparace, který je ovlivněn kvantifikátorem a uvádí prvek srovnání, může být substantivum (8) bez členu nebo jiných determinantů (*el, mi, este*), adjektivum (9), adverbium (10) a verbum. V případě sloves píšeme kvantifikátor až za bázi komparace. Srovnávaným prvkem může být číslo, pokud jako báze figuruje počítatelné substantivum (11). Jestliže na místo základu dosadíme substantivum nepočítatelné, nebo sloveso, porovnáváme množství (12a). Posledním prvkem srovnání je podle Borrego Nieta stupeň. Ten je srovnáván, pokud je bází adjektivum, adverbium, nebo opět sloveso (12b).

- (8) Recibe *tantos **mensajes** como* llamadas.
- (9) Está *menos **nervioso** que* ellos.
- (10) Camina *más **despacio** que* mi abuela.
- (11) Carlos tiene *más **discos** que* Luis.
- (12) a. Un economista tiene *más **trabajo** que* un linguista.
b. Un periodista *escribe más que* un poeta.
- (13) a. Esa camisa es *tan **suave** como* aquella.
b. Ese atleta corre *más **rápido** que* yo.
c. Una estrella que *brilla más que* el Sol.

Pokud jde o **transpozitor**, který označuje začátek segmentu B, jako dva hlavní zde Borrego Nieto (2013: 344) uvádí *que* v případě nerovnosti (9) a *como* v případě rovnosti (8). Dále však rozvádí, že u takzvaných vztažných komparativních konstrukcí užívá španělština nexus *de* (14). **Prvky komparace** má Borrego Nieto (2013: 345) na mysli dva porovnávané elementy, z nichž první se vyskytuje před nexem (transpozítorem) a druhý za ním. V příkladu (15a) jsou prvky komparace Anna a Eva. Nicméně může nastat složitější případ, kdy v jedné komparativní konstrukci stojí více prvků komparace. Na příkladech vidíme, že v tomto případě jsou porovnávány vždy dva odpovídající prvky, dvě osoby a dva objekty (15b), nebo dvě osoby a dva momenty (15c). Za prvky komparace je možno dosadit různé slovní druhy i slovní spojení; substantiva, zájmena, slovní spojení s předložkou (*Ana envía más mensajes a sus padres que a su novio*), adjektiva, adverbia, slovesa. Borrego Nieto také dodává, že u sloves se zřídka na místě druhého prvku komparace objevují osobní formy (*Gasta más que gana*), spíše jsou užívány tvary infinitivu (*Me gusta más viajar en tren que en coche*). V případě, že jsou užity osobní tvary sloves, častěji mezi nimi pak stojí transpozitor *de* (*Gasta más de lo que gana*). Pokud je ve větě druhým prvkem komparace slovní spojení s *que*, nastává situace, kdy dvě spojky stojí vedle sebe (16a).

Ačkoliv v těchto případech se mezi dvě spojky často vkládá negace bez kontextu (16b) nebo se spojka *que* nahradí jinou spojkou (16c).

- (14) a. Bebe más cerveza **de** la que bebe su hermana.
b. Habla más **de** cinco idiomas.
- (15) a. Ana lee ahora más libros que Eva.
b. Ana lee ahora más *libros* que Eva *novelas*.
c. Ana lee *ahora* más libros que Eva *antes*.
- (16) a. Es mejor que se queden **que que** se vayan.
b. Es mejor que se queden **que no que** se vayan.
c. Es mejor que se queden **y no** que se vayan.

U komparativních konstrukcí se také často setkáváme s vynecháním některých členů, jež je možné si domyslet z kontextu (17). Jedná se o všechny dříve popsané členy kromě komparativního kvantifikátoru a základu komparace. Výjimka však potvrzuje pravidlo, tudíž i zde existují případy, kdy je možné elidovat jak kvantifikátor, tak základ komparace, potom je ale nutné vynechat i sloveso (18).

- (17) a. Está mucho más guapo [ahora] que antes.
b. Me gustas más [así] que con el pelo corto.
c. El ordenador grande tiene menos capacidad que el portátil pero no da tantos problemas [como el portátil].
- (18) Luis es más rico que Pedro y María [es más rica] que Juan.

1.2.1 Vyšší míra vlastnosti ve srovnání (*Superioridad*)

U komparativních konstrukcí pro vyšší míru vlastnosti (*superioridad*) je základem srovnávací výraz *más* a nexus *que*. Avšak není pravidlem, že by se u těchto konstrukcí objevoval pouze tento jeden nexus, místo *que* se můžeme setkat i s transpozítorem *de*.

Komparativní konstrukce vyšší míry vlastnosti je ve španělštině možné skládat více způsoby. Základní možností je užití rozvíjejících členů, srovnávacího výrazu *más* a transpozitoru *que*, mezi dvěma prvky srovnání (19). Pro tento případ rozlišujeme prvky srovnání podle slovních druhů. Zaměříme se nejdříve na **substantiva**, kdy srovnávací výraz *más* předchází právě substantivu, tedy funguje jako jeho kvantifikátor a zároveň jako jeho determinant. V tomto případě dvě porovnávaná substantiva opět spojuje transpozitor

que. Nejedná se však pouze o srovnání dvou substantiv, tímto způsobem je možné srovnávat i substantivum s jakýmkoli jiným slovním druhem, jinou skutečností. Alarcos Llorach (2000: 343) pro tento případ uvádí následující příklady (20a-b). Komparativní konstrukce je možné vytvářet i pro srovnání míry děje, procesu či stavu vyjádřeného **slovesem**, viz příklad (21).

- (19) **Ella** es *más* guapa *que* **tú**.
- (20) a. Cualqier **cosa** absurda empleará el aldeano con *más* fe y *más* gusto *que* **lo** que le indica el médico.
b. **La longevidad** ha malogrado a *más* románticos *que* **la muerte** misma.
- (21) **Tú** sabes *más* *que* yo.

Dalším slovním druhem rozvíjeným kvantifikátorem *más* je **adjektivum**. Zde tedy hovoříme o porovnávání vlastností. Uvedu opět některé z příkladů Alarcose Lloracha (2000: 343) (22a-b). V případě porovnávání bližších okolností, dějů a vlastností je kvantifikátor *más* užíván ve spojení s **adverbiem**. Na příkladu (23) můžeme mimo jiné pozorovat možnost rozšíření samotného kvantifikátoru *más* připojením adverbia *mucho*, čímž se z adverbia *más lejos* („dál“) stává slovní spojení *mucho más lejos* („mnohem dál“).

- (22) a. Es *más difícil* **andar en dos pies** *que* **caer en cuatro**.
b. Supone que es mucho *más* serio **lo que le aburre** *que* **lo que le divierte**.
- (23) **Dos curiosos** mirando un escapante están **mucho más lejos** uno de otro *que* **dos campesinos** que se contemplan de un monte a otro.

srovnávací výraz <i>más</i>	Srovnávaný stupeň míry (adjektivum, adverbium, substantivum)	transpozitor <i>que</i> <i>de</i>	Srovnávané
------------------------------------	--	---	------------

Schéma č. 2: Sled prvků v komparaci pro vyšší míru

Jak už je zmíněno dříve, pro komparativní konstrukce nadřazenosti neuvádíme pouze jeden nexus *que*, ale také *de*. Jedná se o vytvoření pomocné vazby, kterou je vhodné použít, když segment závislý na kvantifikátoru obsahuje explicitní sloveso, které nelze vypustit. V těchto případech není velmi vhodné užití transpozitoru *que*, což můžeme sledovat i na příkladech (24a-c).

Z pohledu významového Borrego Nieto (2013: 349) vysvětluje, že kvantifikátor *más...que* vyjadřuje vyšší míru, a tedy vylučuje stejnou nebo nižší míru. Avšak pokud toto schéma obrátíme v negativní, vyloučené míry se potvrdí a samotný kvantifikátor zůstane vyloučen. Tuto teorii také znázorňuje na příkladu (25).

- (24) a. *Es algo más difícil que se parece. → Es algo **más** difícil **de lo** que se parece.
b. **El hecho** mismo es **más** limitado **de lo** que se cree.
c. Siempre piensan viajar **más** [individuos] **de** los que viajan.
- (25) Amanda **no** duerme **más que** Sara. = Amanda duerme igual que Sara.
= Amanda duerme menos que Sara

1.2.2 Nižší míra vlastnosti ve srovnání (*Inferioridad*)

Komparativní konstrukce vyjadřující nižší míru vlastnosti vznikají velmi podobně, jako tomu bylo u konstrukcí předchozích. Srovnávacím výrazem, stojícím před prvkem srovnání, je zde typicky adverbium *menos*. Jako transpozitor tady ve většině případů opět funguje spojka *que*, existují však případy, kdy je nutné za transpozitor dosadit předložku *de*. Stejně jako u vyšší míry, i pro vyjádření nižší míry existuje více způsobů pro sestavení konstrukcí podle toho, který slovní druh je kvantifikátory rozvíjen.

Komparativní konstrukce pro vyjádření nižší míry při srovnání **adjektiv**, tedy porovnávání vlastností, jsou tvořeny podobně jako konstrukce představené v předchozí

kapitole, pouze s tím rozdílem, že zde místo srovnávacího výrazu *más* figuruje výraz *menos*, jako transpozitor opět užíváme nexus *que*, viz příklady (26a-b).

Stejně jako je to u konstrukcí vyšší míry, i tento typ komparativních konstrukcí pracuje s **adverbii** viz příklad (27) převzatý z Alarcose Lloracha (2000, 345). Jak u adjektiv, tak u adverbii lze schematicky znázornit sled prvků v komparaci, jak ukazuje schéma č. 3. Totéž schéma lze aplikovat na srovnání **substantiv**, např. při srovnání množství vyjádřených funkcí příslovečného určení či přímého předmětu, jak ukazují příklady (28a-b), opět převzaté od uvedeného autora (2000, 344):

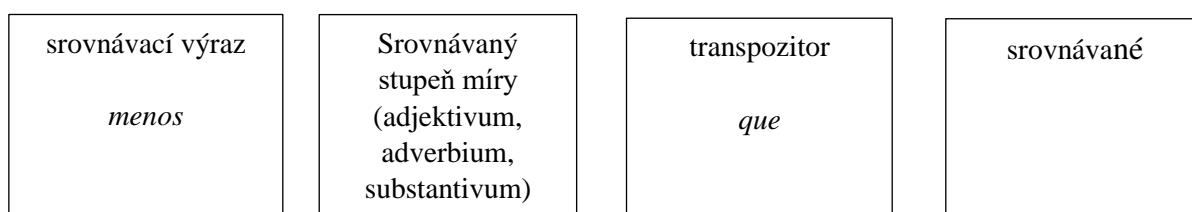

Schéma č. 3: Sled prvků v komparaci nižší míry

- (26) a. Pensó que la etapa final sería **menos horrible que** la primera.
b. Se sabía **menos apto** para ganarlo **que** para conservarlo.
- (27) Llovía **menos violentamente que** por la mañana.
- (28) a. La Irene bailó sevillanas con **menos gracia que un** albañil.
b. La ciudad romántica tiene bastante **menos carácter que** antes.

Takové schéma užíváme i v případech, kdy vyjadřujeme nižší míru v konstrukcích, do nichž vstupují jako prvek komparace **slovesa**: zde porovnáváme míru naplnění děje, procesu či stavu vyjádřeného slovesem (29) – (30). Zároveň si na níže uvedených příkladech Alarcose Lloracha (2000, 344) můžeme ukázat, že kvantifikátor (srovnávací výraz) může být zároveň sám kvantifikován, a to rozšířením o adverbium, například *algo*, *mucho*, *bastante* (30a-b).

- (29) A nada aspiro yo **menos que** a eso.
- (30) a. En el patio interior, los cuartos costaban **mucho menos que** en el grande.
b. Un hombre con poco dinero vive **mucho menos que** un hombre con mucho dinero y que sepa gastarlo.

Jak už bylo zmíněno výše, komparativní konstrukce rozlišujeme i z pohledu transpozitoru, jelikož kromě nexu *que* užíváme i spojku *de*. Tento jev můžeme pozorovat na příkladech (31a-b) od Alarose Lloracha (2000: 347).

Pokud se zaměříme na významovou stránku konstrukce, vazba *menos...que* vylučuje vyšší a stejnou míru. Přesto je možné touto konstrukcí vyjádřit právě tyto dvě vyloučené míry, a to změnou věty z pozitivní na negativní a naopak, stejně jako je tomu u konstrukcí pro vyšší míru srovnání. Tím samozřejmě vyloučíme významovou funkci samotné konstrukce. Borrego Nieto (2013: 349) pro tuto skutečnost uvádí příklad (32).

- (31) a. Aprendí de él cuanto puede, ***mucho menos*** [...] ***de*** lo que él sabía.
b. Ganaría [...] ***mucho menos de*** lo que cobran una porción de generales inútiles, de ministros inútiles...

- (32) Mi perro **no** es **menos** listo **que** tu gato. = Mi perro es igual de listo que tu gato.
= Mi perro es más listo que tu gato.

Borrego Nieto (2013: 349) uvádí, že komparativní konstrukce nerovnosti vyjadřují pouze nepřesná fakta. Z tvrzení *Laura es más/menos alta que su madre* nelze přesně zjistit, jaký výškový rozdíl je mezi Laurou a její matkou, o jak moc je Laura vyšší nebo nižší. Proto, pouze u konstrukcí nerovnosti, lze kvantifikátory rozšířit adverbii jako *mucho*, *muchísimo*, *poco*, *bastante*, *un poco*, *ligeramente*, *considerablemente*, nebo jinými elementy; *dos/tres/varias veces*, *diez grados*, *tres euros*, *cinco metros*; a zajistit tak výstižnější výpověď. To autor znázorňuje na příkladech (33a-c). Oba kvantifikátory, *más que* i *menos que* jsou samy o sobě invariabilní. Nezáleží na tom, co právě vyjadřují, nemění se.

- (33) a. Laura es **mucho** más alta que su madre.
b. El euro cierra **ligeramente** más fuerte que el dólar.
c. La entrada hoy cuesta **tres veces más** que el año pasado.

1.2.3 Stejná míra vlastnosti při srovnání (*Igualdad*)

Posledním ze tří stupňů srovnání je rovnost (*igualdad*). Komparativní konstrukce pro vyjádření rovnosti popisují dvě skutečnosti se stejnými vlastnostmi. Tyto konstrukce vznikají za užití adverbí *tan*, *tanto* ve funkci srovnávacího výrazu a *como* fungujícího jako transpozitor (34a). To ovšem není pravidlem, konstrukce pro rovnost je možné tvořit i jiným způsobem, a to pomocí kvantifikátoru *igual de* a spojky *que*, což lze pozorovat na příkladu (34b) (Gómez Torrego: 2005: 53). Jak jsou v konstrukci pro stejnou míru vlastnosti jednotlivé prvky složeny, znázorňuje schéma č. 4.

- (34) a. Juan es *tan* listo *como* Luis.
b. Juan es *igual de* listo *que* Luis.

Srovnávací výraz <i>tan</i> <i>tanto</i> <i>igual de</i>	Srovnávaný stupeň míry (adjektivum, adverbium, substantivum)	Transpozitor <i>como</i> <i>que</i>	Srovnávané
---	--	---	------------

Schéma č. 4.: Sled prvků v komparaci stejné míry vlastnosti

Stejně jako komparativní konstrukce pro vyšší a nižší míru vlastností, i konstrukce pro rovnost mají více variací a možností tvoření podle toho, jak kvantifikátory v konstrukci stojí a které slovní druhy jsou kvantifikovány. Jelikož vazba *igual de* se užívá méně často, zaměříme se nejdříve na kvantifikátor *tan/tanto como*. Z pohledu **substantiv** znázorňuje konstrukce dvě stejné skutečnosti, věci. Samozřejmě není nutností, aby na místech prvků srovnání stála dvě substantiva, nýbrž je možné do této skupiny zařadit i konstrukci srovnávající substantivum s jiným slovním druhem. Co se týče srovnávacího výrazu *tan*, *tanto*, dodržuje shodu se substantivy v rodě a čísle. Tento jev znázorňuje Alarcos Llorach (2000: 344) na příkladech (35a-b). Konstrukce rovnosti, v nichž jako prvek srovnání figuruje **adjektivum**, porovnávají míru podobnosti vlastností nebo vztahů substantiv (36a-b). Další z variací jsou konstrukce porovnávající míru podobnosti bližších okolností dějů a vlastností, tedy **adverbí** (37). Pro adjektiva i adverbia je při skladbě konstrukcí užíván zkrácený tvar kvantifikátoru *tanto*, tedy *tan*. V případě sloves je kromě klasické struktury, uvedené ve schématu č.3 a znázorněné na příkladu (38a), možné konstrukci sestavit tak,

že srovnávací výraz i transpozitor stojí oba mezi dvěma prvky srovnání. Obě tyto možnosti konstrukcí lze pozorovat na příkladech uvedených Alarcosem Llorachem v Gramática de la Lengua española (2000: 343) (38a-b).

- (35) a. Indicaba ***tanto* oficio *como* experiencia**.
b. Con ser tan abultados los autos no contenían ***tantas* ideas, *tantas* fórmulas de investigación, *tantos*** y tan variados **argumentos *como* los que** ella febrilmente acumulaba en su cerebro.
- (36) a. ***Tan*** perfecto es **el cerebro** de Platón ***como* el** de un mosquito.
b. No olvidéis que es ***tan*** fácil **guitarle a un maestro la batula** ***como*** difícil **dirigir** con ella quinta sinfonia de Beethoven.
- (37) a. **Madrid y el recuerdo** de la cárcel estaban ***tan*** lejos ***como* la noche invernal** que iba adensándose en la plaza.
b. Quedo a la espera de su propuesta ***tan* pronto *como*** esté usted en condiciones.
- (38) a. ***Tanto* daba** la lástima ***como* [daba]** el odio.
b. Añadía que los verdaderos amantes **se huyen tanto como se buscan**.

Vraťme se krátce ke kvantifikátoru *igual de*, který také může v konstrukcích kvantifikovat všechny zmíněné slovní druhy. Tento kvantifikátor koexistuje s transpozitem *que*. Gómez Torrego ve výkladu tohoto tématu spojil do odstavců adjektiva (39a) s adverbii (39b) a substantiva (40a) se slovesy (40b), jelikož pro ně z hlediska syntaxe existují podobná pravidla. U substantiv a sloves lze totiž v některých případech vypustit transpozitor *que* (39), konkrétně v případech, kdy je srovnávaný prvek implicitně srozumitelný. Nebo lze také nahradit kvantifikátor *igual de...que* vazbou *lo mismo...que* (40), uvádí zde tyto příklady:

- (39) a. Soy **igual de simpático que** tú.
b. Escribe **igual de bien que** tú.
- (40) a. Tengo **igual de libros que** tú.
b. ***Me divierto lo mismo que*** tú. (Me divierto igual que tú.)
c. Juan estudia en el mismo colegio que yo. (vlastní příklad)

1.3. Jiné významy komparativních konstrukcí

Kromě hlavního významu, tedy srovnání, mohou mít komparativní konstrukce i jiné významy. Borrego Nieto (2013: 350, 360) zmiňuje takzvané **komparativní konstrukce stupňující** (*comparativas intensivas*), u nichž sémantický význam ztrácí svou důležitost a které se často objevují v hovorové španělštině většinou pro vyjádření frazeologismů. Druhý termín srovnání v takové konstrukci poukazuje na osobu nebo věc s vlastnostmi typickými pro srovnávaný stupeň intenzity prvního termínu srovnání. To autor vysvětluje na velmi známých přirovnání: *Es más lento que una tortuga*, je všeobecně známo, že želvy se pohybují pomalu, z této konstrukce tedy jasně plyne, že jistá osoba je velmi pomalá; podle přirovnání *Es más viejo que Metusalén*, je zřejmé, že určitá osoba nebo věc je velmi stará. Tento význam zesilování funguje u všech tříd komparativních konstrukcí. Uvedu zde několik příkladů Borrega Nieta pro konstrukce vyšší míry (44), nižší míry (45) a stejné míry (46).

Pro stupňující komparativní konstrukce vyšší a nižší míry neexistují z pohledu syntaxe žádné zvláštnosti. Ty se však objevují u konstrukcí stejné míry, kde bývá často elidován transpozitor *tan(to)*, což můžeme vidět na příkladech (46a-c). Můžeme se také setkat s případy, kdy konstrukce dokonce vynechá srovnávaný stupeň míry (46d-e). Toto je možné pouze v konstrukci, kde se adjektivum spojuje se slovesem *estar* a za předpokladu, kdy míra kvality zůstává jasná.

- (44) a. Es más tonto que abundio. (= *Je velmi hloupý*)
b. Es más feo que Picio. (= *Je velmi ošklivý*)
c. Está más sordo que una tapia. (= *Je velmi hluchý*)
d. Sabe más que el demonio. (= *Ví mnoho informací*)
- (45) a. Dura menos que un caramelo a la puerta de un colegio. (= *Vydrží / trvá velmi málo / krátkou dobu*)
b. Come menos que un gorrión. (= *Jí velmi málo*)
c. Trabaja menos que un sastre de Tarzán. (= *Pracuje málo*)
- (46) a. Es (tan) blanco como la leche / nieve. (= *Je velmi bílý / Je to velmi bílé*)
b. Es (tan) dulce como el azúcar / la miel. (= *Je velmi sladký / Je to velmi sladké*)
c. Duerme (tanto) como un bebé. (= *Spí velmi klidně*)
d. Está (borracho) como una cuba. (= *Je velmi opilý*)
e. Está (loco) como una cabra / regadera. (= *Je velmi šílený*)

Jelikož stupňující komparativní konstrukce vždy vyjadřují nejvyšší/nejnižší míru vlastnosti, ty pro stejnou míru se významově přizpůsobují konstrukcím vyšší, respektive nižší míry. Proto fráze *Está (tan) borracho como una cuba* významově odpovídá větě *Está más borracho que una cuba*; míra opilosti sudu je maximální, proto již konstrukce pro vyšší míru nemůže předstihnout větu s konstrukcí stejné míry, a tedy mají stejný význam. Na stejném principu, pouze s opačným významem, fungují konstrukce nižší míry, například *Está menos seguro que el agua en una cesta* je významově na stejné rovině jako *Está tan seguro que el agua en una cesta* (= *není to jisté / vůbec si není jistý*).

PRAKTICKÁ ČÁST

2. Návrh anotačního systému

Cílem této části předkládané práce bude navrhnout podklad pro anotační systém, který by mohl být aplikován na žákovské korpusy. Postup je takový, že na základě teoretické části je nejprve navrženo univerzální schéma komparativní konstrukce a jsou pojmenovány jednotlivé prvky komparace (kap. 3.1). Poté probíhá rekapitulace jednotlivých variant komparativních konstrukcí podle toho, jaký slovní druh vstupuje do komparace a jsou označeny jednotlivé prvky podle navržených anotací (kap. 3.2-3.4). Následně na základě analýzy jazykových úrovní dle PCIC vzniká přehled možných chyb v konstrukcích. Tyto chyby jsou poté pojmenovány a označeny podobně jako jednotlivé prvky v konstrukcích. Tím pak vzniká podklad pro anotační systém aplikovatelný na žákovské korpusy.

2.1 Obecné schéma komparativních konstrukcí

COMP_D	GRADUS	TER_COMP	TRANSP	COMP_T
COMP_D	= komparandum (prvek, který bude v konstrukci komparován)			
GRADUS	= výraz srovnání (adverbium <i>más, menos, tan</i> ; adverbium <i>tanto/a/os/as</i>)			
TER_COMP	= tertium comparationis (aspekt srovnání)			
TRANSP	= transpozitor (nexus; spojka <i>que, como, de</i>)			
COMP_T	= komparát, druhý prvek srovnání (prvek, který již byl komparován)			

2.2 Substantiva

Komparativní konstrukce se substantivy srovnávají množství předmětů. Srovnání může probíhat pro jeden prvek mezi dvěma předměty srovnání, nebo také způsobem, kdy na místě srovnávaných prvků jsou vždy odlišné předměty.

2.2.1 Srovnání množství stejných prvků

V případě, kdy srovnáváme dva stejné prvky, je TER_COMP předmět srovnávaný podle množství, to můžeme vidět na příkladu *Carlos tiene más discos que Luis*, kde mechanismem je *Carlos tiene discos*; *Luis tiene discos* a za TER_COMP je tedy dosazeno *discos*. Názorněji předvedeme na následujících příkladech:

- (47) a. Carlos_{COMP_D} tiene más_{GRADUS} discos_{TER_COMP} que_{TRANSP} Luis_{COMP_T}.
 b. Ana_{COMP_D} lee ahora más_{GRADUS} libros_{TER_COMP} que_{TRANSP} Eva_{COMP_T}.
 c. La longevidad_{COMP_D} ha malogrado a más_{GRADUS} romántico_{TER_COMP} que_{TRANSP} la muerte misma_{COMP_T}.
 d. La Ciudad romántica tiene bastante menos_{GRADUS} carácter_{TER_COMP} [ahora]_{COMP_D} que_{TRANSP} antes_{COMP_T}.

2.2.2 Srovnání různých prvků

Pokud jsou srovnávané prvky odlišné, může se v některých případech stát, že v konstrukci vznikají dva typy komparanda i komparátu. V takovém případě by muselo vzniknout rozsáhlejší schéma konstrukce. Názorně předvedeme na větě *Ana lee ahora más libros que Eva novelas* (48b).

- (48) a. Recibe tantos_{GRADUS} [CANT]_{TER_COMP} mensajes_{COMP_D} como_{TRANSP} llamadas_{COMP_T}.
 b. Ana_{COMP_D1} lee ahora más_{GRADUS} [CANT]_{TER_COMP} libros_{COMP_D2} que_{TRANSP} Eva_{COMP_T1} novelas_{COMP_T2}.

2.3 Adjektiva, adverbia

Komparativní konstrukce, u nichž figurují adjektiva a adverbia srovnávají míru, či stupeň určité kvality. Pro adjektiva rozlišujeme konstrukce srovnávající stupeň nebo míru kvality mezi dvěma prvky a dále také konstrukce, v nichž jeden z prvků chybí. V případě adverbii klasifikujeme konstrukce, v nichž jsou opět srovnávány dva prvky a konstrukce, kde adverbium představuje míru okolnosti.

2.3.1 Adjektiva

TER_COMP je stupeň, či míra určité kvality vyjádřen adjektivem. Pro toto vyjádření existují dva způsoby, které popisujeme v následujících podkapitolách.

2.3.1.1 Srovnání míry kvality mezi dvěma prvky

Můžeme srovnávat stupeň, či míru kvality dvou prvků, tedy komparanda a komparátu, které jsou ve struktuře uvedeny. Tuto strukturu si zobrazíme na příkladu *Tú eres más viejo que Juan*, kde mechanismem je *Tú eres viejo*; *Juan es viejo*; srovnávanou mírou (TER_COMP) je tedy *viejo*. Na dalších příkladech (49) si strukturu předvedeme podrobněji. Ve všech

následujících příkladech jsou komparandem a komparátem různé osoby. Společným znakem těchto vět je, že TER_COMP je obklopeno gradem a transpozitorem.

- (49)
- a. Tú_{COMP_D} eres más_{GRADUS} viejo_{TER_COMP} que_{TRANSP} Juan_{COMP_T}.
 - b. [Él]_{COMP_D} está menos_{GRADUS} nervioso_{TER_COMP} que_{TRANSP} ellos_{COMP_T}.
 - c. Pensó que la etapa final_{COMP_D} sería menos_{GRADUS} horrible_{TER_COMP} que_{TRANSP} la primera_{COMP_T}.
 - d. Esta camiseta_{COMP_D} es_{TAN}GRADUS suave_{TER_COMP} como_{TRANSP} aquella_{COMP_T}.

2.3.1.2 Chybějící prvek

U některých komparativních konstrukcí mohou být některé prvky elidovány. Jsou však vždy implicitně chápány. Následující příklad (50) zobrazuje srovnání rozdílného aspektu u téže osoby, konkrétně se srovnává stav nynější s předchozím, kde výraz *ahora* je interpretován implicitně:

- (50) Él está mucho más_{GRADUS} guapo_{TER_COMP} [ahora]_{COMP_D} que_{TRANSP} antes_{COM_T}.

2.3.2 Adverbia

TER_COMP je zde míra či stupeň kvality vyjádřen adverbium. I v tomto případě můžeme konstrukce skládat dvěma způsoby:

2.3.2.1 Srovnání míry kvality dvou prvků

Srovnáním dvou prvků máme na mysli porovnání míry, či stupně kvality mezi dvěma různými prvky. To si nejdříve vysvětlíme na *příkladu* *Él camina más despacio que mi abuela*, jehož mechanismem je *él camina despacio; mi abuela camina despacio*. Jako TER_COMP v uvedeném příkladu vystupuje adverbium *despacio*.

- (51)
- a. Ella_{COMP_D} corre más_{GRADUS} rápido_{TER_COMP} que_{TRANSP} yo_{COMP_T}.
 - b. Llovía menos_{GRADUS} violentamente_{TER_COMP} [cuando]_{COM_D} que_{TRANSP} por la mañana_{COMP_T}.
 - c. Quedo a la espera de su propuesta tan_{GRADUS} pronto_{COMP_D} [TIEMPO]_{TER_COMP} como_{TRANSP} esté usted en condiciones_{COMP_T}.

2.3.2.2 Míra okolnosti

TER_COMP může být míra okolnosti vyjádřena adjektivem. Lze za něj tedy dosadit čas, samotnou kvantitu, popřípadě míru děje, činnosti nebo procesu. V tomto případě se jednotlivé prvky v konstrukci přeházejí (52a). Z pohledu adverbíí lze míru okolnosti vyjádřit i příslovečným určením, nejen samotným adverbem (52b).

- (52) a. Me gusta_{TER_COMP} más_{GRADUS} así_{COMP_D} que_{TRANSP} con el pelo corto_{COMP_T}.
b. La Irene_{COM_D} bailó sevillanas con menos_{GRADUS} gracia_{TER_COMP} que_{TRANSP} un albañil_{COMP_T}.

2.4 Slovesa

Pokud jde o slovesa, TER_COMP v konstrukci srovnává míru děje nebo činnosti, a to pro více možností. Na příkladu (53a) je názorně zobrazena konstrukce srovnání různých činností u stejného prvku, příklad (53b) vysvětluje porovnání stejné činnosti u různých prvků a konstrukce (53c) srovnává různé činnosti u různých prvků.

- (53) a. José trabaja_{COMP_D} más_{GRADUS} [CANT]_{TER_COMP} que_{TRANSP} descansa_{COMP_T}.
b. Tú_{COMP_D} sabes_{TER_COMP} más_{GRADUS} que_{TRANSP} él_{COMP_T}.
c. Manuel_{COMP_D1} viaja_{COMP_D2} más_{GRADUS} [CANT]_{TER_COMP} que_{TRANSP} Isabel_{COMP_T1} trabaja_{COM_T2}.

3. Plan Curricular

3.1. Analýza jazykových úrovní

Tato kapitola je orientována na komparativní konstrukce z hlediska jazykových úrovní. Pomocí PCIC (Plan Curricular del Instituto Cervantes) zde analyzujeme různé úrovně jazyka a předpokládané znalosti z pohledu komparací pro každou z nich. Dále podle předpokládaných znalostí určíme u každé jazykové úrovně možné chyby studentů při tvoření a užití komparativních konstrukcí. Následující přehled byl vytvořen na základě zmíněného dokumentu, excerpované popisy úrovní se nachází v příloze č.1.

Úroveň A1 podle PCIC nevykazuje z pohledu komparací žádnou znalost. Budeme se tedy zabývat komparacemi a možnými chybami od úrovně A2 po C2.

Pro **úroveň A2** je důležitá základní znalost komparace, tedy hlavní komparativní konstrukce. Studenti na této úrovni jsou schopni složit konstrukci pro vyšší míru (*más...que*), nižší míru (*menos...que*) a stejnou míru (*tan...como*). Co se týká vyšší a nižší míry, studenti by měli být schopni složit celou konstrukci s adjektivy a adverbii (*más grande que; menos bueno que*). Zároveň je pro A2 typická znalost tvarů syntetických výrazů (54) (*mejor, peor, mayor, menor*) a schopnost jejich užití v konstrukci. Studenti na této úrovni chápou rozdíl mezi tvary analytického a syntetického komparativu, vědí, ke kterému z tvarů analytických existuje syntetický ekvivalent a umějí rozeznat, kdy mají který tvar použít. Z pohledu stejné míry již studenti úrovně A2 ovládají konstrukce jak pro adjektiva a adverbia, tak pro substantiva a verba. Vědí, že kvantifikátor *tan* se v případě adjektiv a adverbii nemění, ale zachovává shodu se substantivy v rodě a čísle a v případě sloves je užíván ve tvaru *tanto* v neměnné vazbě *tanto...como*. Kromě schopnosti samotného vytvoření konstrukcí je zde také předpokládána znalost jejich užití ve větách.

- (54) a. mejor = más bueno (menos malo)
b. peor = menos bueno (más malo)
c. mayor = más grande
d. menor = menos grande (más pequeño)

Možné chyby

Na úrovni A2 můžeme očekávat chyby **formální**, za ty jsou považovány chyby zapříčiněny řádnou neznalostí tvaru. Z tohoto důvodu se může stát, že se student přepíše a tvar napíše špatně (55a). U konstrukcí stejné míry navíc může být problémem i neshoda kvantifikátoru *tan(to/a/os/as)* se substantivem. Zde student nemusí vědět, že kvantifikátor musí dodržovat shodu nebo může použít jeho špatný tvar (55b). Také je možná chyba z důvodu záměny kvantifikátoru *tan* za kvantifikátor dodržující shodu, a naopak. Další možnou, a nejspíš zásadní, chybu vidím u vyšší a nižší míry z pohledu **syntetického komparativu** (56) a jeho užití. Myslím, že tato část je pro studenty na úrovni A2 jednou z nejsložitějších, jelikož se musí tvary nejen doslova naučit a zapamatovat si je, ale také musí vědět, ke kterému z analytických tvarů jsou tyto tvary ekvivalentem. Pokud toto student zvládne, může dál chybovat na užití tvaru, zde je totiž nutné správně rozeznat, zda do konstrukce opravdu patří tvar syntetického, nebo spíše analytického komparativu. Podle mého názoru zde tedy vznikají chyby nejčastěji, jelikož pouze u jednoho bodu je možných chyb hned několik. Problém může nastat také při **volbě transpozitoru** (57).

Protože u vyšší a nižší míry užíváme transpozitor *que*, je možné, že jej studenti občas zakomponují i do konstrukce pro stejnou míru.

- (55) a. **manos guapo que*
b. **tanto grande como; habla tan como, tantas libros como*
- (56) a. *más grande que* → **menor que*
b. **es más bueno que* → *mejor que*
- (57) **tan grande que*

Co se týká základu komparace pro vyšší a nižší míru srovnání, jazyková **úroveň B1** počítá se znalostmi A2. K základním vazbám dále připisuje znalost užití *más/menos...que* ve shodě se substantivy. Na úrovni B1 se také předpokládá schopnost užití transpozitoru *de* v konstrukcích vyšší a nižší míry. Studenti, kteří dosahují této úrovně zvládnou složit konstrukci pro srovnání prvku podle určité limitované hranice (*cuesta más/menos de 20 euros*). Pokud jde o stejnou míru, zde pro úroveň B1 přibyla znalost vazby *igual de...que*, která se užívá ve spojení s adjektivy a adverbii. Stejně jako je to na úrovni A2, i na úrovni B1 se počítá se schopností užití konstrukcí v jednodušších větách.

Možné chyby

Na úrovni **B1** by se z pohledu komparace neměly vyskytovat žádné formální chyby. Problém však může nastat u konstrukcí pro vyšší a nižší míru vlastnosti při **výběru transpozitoru**. Chyba by spočívala v záměně transpozitoru *que* za transpozitor *de* a naopak (58). Zde se nejedná pouze o chybu z hlediska syntaxe, ale také o chybu významovou, jelikož záměna transpozitorů by v tomto případě způsobila právě změnu významu. Studenti dosahující úrovně B1 však z hlediska významového zatím rozdíl mezi těmito dvěma transpozitory nepoznají. Pro konstrukce stejné míry může být problémem špatné užití gradu nebo transpozitoru a tedy **nekorelace kvantifikátoru s transpozitorem**. Vazba *igual de...que* není užívána tak často, jako vazba *tanto...como*, proto může být pro studenty na této úrovni snadná záměna jednotlivých prvků nebo dokonce jejich vynechání (59).

- (58) No cuesta más/menos *de* 20 euros. → *No cuesta más/menos *que* 20 euros.
- (59) a. Es igual de listo que tú. → *Es igual *que* listo que tú.
b. Es igual de listo que tú. → *Es igual listo que tú.

Na **úrovni B2** se s žádnými zásadními změnami v základních konstrukcích, z pohledu komparací, nesetkáváme. Znalosti se však rozšiřují v případě konstrukcí

s transpozitem *de*. Jak je zmíněno výše, B1 umí užívat transpozitor *de* v konstrukci pro vyšší a nižší míru, ale neumí významově poznat rozdíl mezi transpozitory *de* a *que* v těchto konstrukcích. Tato schopnost právě přibývá na úrovni B2. *Más...que* určuje přesnou kvantitu, kdežto *más...de* pouze stanovuje určité kvantitě jistou hranici. Studenti dosahující této úrovně by tedy měli poznat rozdíl mezi příklady (60a) a (60b). Úroveň B2 také počítá s užitím konstrukcí vyšší a nižší míry ve vedlejší větě vztažné. Zde se kvantifikátor *de* dále rozšiřuje o *lo que* (*No acuerdo nada de lo que me dijiste*). Co se týká stejné míry, vazbu *igual de...que* již ovládá student dosahující úrovně B1, na úrovni B2 k této vazbě připojíme dvě další, *igual que* (*Corre igual que yo*) a *lo mismo que* (*Ocurrió lo mismo que en mi sueño*). Zaměříme-li se na konstrukce v souvětí podřadném, přibývá zde znalost různých slovních spojení a výrazů (*que ninguno, de todos, el doble, tres veces más, la mitad*) a schopnost užití těchto výrazů na místě komparátu. Takové konstrukce PCIC názorně předvádí na příkladech (61).

- (60) a. No cuesta más que 20 euros. (= cena je přesně 20 euro)
 b. No cuesta más de 20 euros. (= cena je menší než 20 euro)
- (61) a. Corre más que ninguno.
 b. el último de todos; el mejor de la clase
 c. Me esfuerzo el doble que tú. Se esfuerza tres veces menos que tú.
 d. menos alto que otros

Možné chyby

Jednou z možných chyb na úrovni B2 je nepochopení významu konstrukcí a následná **záměna transpozitoru *que* za transpozitor *de***, u konstrukcí vyšší a nižší míry, a naopak. Další možné chyby se týkají konstrukcí stejné míry. Zde se můžeme setkat například s vynecháním některého z prvků konstrukce (62a) nebo záměnou jednotlivých konstrukcí (62b).

- (62) a. *No acuerdo nada de que me dijiste.
 b. *Corre lo mismo que yo.

Pro **úroveň C1** jsou typické složitější, komplexnější konstrukce a věty. Přibývají zde znalosti různých vazeb a typů vět. V případě vyšší a nižší míry jsou studenti dosahující úrovně C1 schopni srovnat různé kvality pro jeden subjekt (63a). Podobně je to i u kvantity, kdy se srovnává množství objektů pro jeden subjekt (63b). Úroveň C1 také operuje se souvětími. Na místo komparátu dosazujeme vedlejší věty a předpokládá se zde schopnost užití adekvátních kvantifikátorů i transpozitorů. Pro takové věty existují z pohledu vyšší a nižší míry vlastnosti dvě možnosti; kvantifikátor *más/menos...que* + věta podřazená vztažná (64a); gradus *más/menos* + transpozitor *de* následován větou podřazenou (64b). Pro konstrukce stejné míry zde můžeme zařadit podobné znalosti jako u vyšší a nižší míry. Opět se setkáváme se srovnáním různých kvalit vztahujících se k jednomu subjektu (65a) i se srovnáním kvantity různých objektů (65b). U srovnání množství různých objektů už se zároveň můžeme bavit o konstrukcích v souvětích, jelikož druhý srovnávaný prvek se v některých případech zobrazuje jako celá věta vedlejší podřazená (65c), (65d). Jako další znalost pro úroveň C1 připisuje PCIC některé výrazy a slovní spojení užívající se na místě komparátu (66a). Výraz v příkladu (66b) je zde použit ve významu *a la manera de, como*. Při hlubším zamyšlení bychom tento výraz mohli částečně považovat i za transpozitor. Pokud se podrobněji zaměříme na souvětí v rámci C1, objevíme něco, co můžeme pracovníě nazývat jako *křížené typy vět*. Jedná se o souvětí podřadné s komparativní konstrukcí, kde na místě komparátu stojí věta příslovečná různého druhu. Na příkladu (67a) můžeme vidět konstrukci v korelaci s větou podmínkovou, zatímco příklad (67b) názorně předvádí funkci konstrukce a věty důsledkové.

- 63 a. Es más alto que inteligente. Es menos antipático que mala persona.
b. Tiene menos libros que modelitos de marca.
- 64 a. Es más listo que los que vinieron ayer.
b. Sabe más/menos de lo que esperaba.
- 65 a. Es tan guapo como tonto.
b. Come tanto como duerme.
c. He comprado tantos libros *como he podido*.
d. Corre tanto como *los que hacen maraton*.
- 66 a. Es tan alto como el que más.
b. Baila a lo Elvis Presley.
- 67 a. Actúa igual que si tuviera tres años. (como si)
b. No es tan tonto como para no entendero.

Na **úrovni C2** by už měl student ovládat všechny možné komparace. Zde tedy přibývají nejsložitější vazby a věty v souvislosti s komparativními konstrukcemi. Jednou z těchto znalostí je srovnání kvalit (vlastností, míry, atp.) pro různé podmínky. Jedná se o komparaci ve větě, kde vystupuje více komparandů i komparátů. Pro znázornění této komparace uvedu ukázkový příklad z kapitoly 3.2. (68a) a další příklady, jež předkládá PCIC (68b-f). Dále je pro úroveň C2 předpokládaná schopnost užití různých komparativních výrazů pro rozličné styly, rozpoznání, který z výrazů je možno použít pro který styl. Zde přicházejí nové kvantifikátory *como, así, como así, bien, bien así, cual, tal, cuanto* (69). Do této úrovně také patří rozšíření znalostí ohledně komparací důsledkových, které jsou zde uvedeny kvantifikátorem *cuanto más/menos* ve smyslu nějaké progresse (70). Jako poslední můžeme pro C2 uvést různé funkce konstrukcí, u kterých již význam nesouvisí s formou komparativní konstrukce, ale spíše s různými stylistickými a pragmatickými odstíny (71). V těchto případech již nepíšeme konstrukci celou, ale pouze její část.

- 68 a. Ana_{COMP_D1} lee ahora más_{GRADUS} [CANT]_{TER_COMP} libros_{COMP_D2} que_{TRANSP} Eva_{COMP_T1} novelas_{COMP_T2}.
- b. Es tan sincero como yo tonto.
- c. Tiene tantos libros publicados como yo tesis doctorales.
- d. Descansa tanto como yo trabajo.
- e. Come más que yo duermo.
- f. Tiene más objetos inservibles que yo periódicos viejos.
- 69 a. Es tan sincero cuanto yo listo.
- b. Tiene tantos libros cuantos podáis imaginar.
- c. Como el avaro en el cuento, así tu cuentas cada día tus monedas.
- d. Cual hombre perdido, tal serás tú.
- 70 Hará menos cuanto más le pidas.
- 71 Es más tonto...

Možné chyby

Na úrovních C1 a C2 již nepředpokládáme chyby formální nebo syntaktické. Mohou se objevit chyby spíše z důvodu neznalosti různých slovních spojení, typů vět nebo možností konstrukcí. Jedná se o chyby slohové a stylistické, které již nelze zařadit do anotačního systému, jelikož je neumíme rozdělit na části a pojmenovat. Chyby by se mohly projevit

nezapojením určitých konstrukcí nebo slovních spojení do textu, což však anotační systém neobjeví.

3.2. Typologie možných chyb v konstrukcích

Analýza komparativních konstrukcí z hlediska jejich utváření nám umožnila připravit půdu pro návrh anotace jednotlivých prvků, které vstupují do komparativní konstrukce. Takto byla představena v kapitole 3, kde byly jednotlivým prvkům přisouzeny názvy a zkratky (komparandum, gradus, tertium comparationis, transpozitor, komparát). Analýza předpokládaných znalostí dle jazykových úrovní nám umožnila připravit i typologii možných chyb, se kterými je možné se setkat v žákovských pracích. Zde shrnujeme typy chyb, kterým zároveň přisuzujeme názvy a zkratky pro účely využití jako anotačního schématu v žákovských korpusech. Mezi možné chyby vzniklé v komparativních konstrukcích patří také ty, které jsou zapříčiněny interferencí mateřského jazyka. Takové chyby již neřadíme do souhrnu chyb pro návrh anotačního systému, byl však vytvořen stručný přehled ve formě tabulky, která představuje a srovnává komparační prvky českého jazyka a španělštiny. Tento přehled dále umožňuje odvodit chyby z důvodu interference rodného jazyka, konkrétně češtiny (Příloha 2).

FORM	= formální chyba, chyba ve tvaru syntetického komparativu (* <i>major</i>); předpokládá se pro nižší úrovně (A2, případně B1)
TRANSP_0	= chybějící transpozitor
TRANSP_ERROR	= chybný transpozitor (např. <i>de, que, como</i>)
GRADUS_0	= chybějící komparativní adjektivum/adverbium (<i>más, menos, tanto...</i>)
GRADUS_ERROR	= formální chyba, chybný tvar gradu <i>tan, tanto, tanta, tantos, tantas</i> , tedy nedodržení shody se substantivem; předpokládá se pro nižší úrovně (A2, B1)
GRADUS_FORM	= chybný tvar gradu <i>igual de/que, etc.</i>
COMP_T_ERROR	= chybné syntaktické napojení komparátu (např. <i>lo que</i>)

ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo navrhnout anotační systém pro komparativní konstrukce ve španělštině pro účely žákovských korpusů. Za tímto účelem bylo vytvořeno teoretické zázemí se shrnutím typů konstrukcí, jejich skladby a užití ve větách, jejich hlavních a vedlejších významů atp. Při psaní teoretické části jsem se opírala o různé publikace a různé autory, především jsem však využívala knihy Gramática didáctica del español od Leonarda Gómeze Torrega, Gramática de la lengua española od Emilia Alarose Lloracha, Gramática de referencia para la enseñanza de español od Julia Borrega Nieta a Moderní gramatika španělštiny od Valeria Baéze San José, Josefa Dubského a Jany Králové. Dále jsem pro svůj výzkum využívala různých webů, například web Španělské královské akademie (RAE), nebo nový encyklopedický slovník češtiny czechEncy.

Předmětem teoretické části bylo představit komparativní konstrukce obecně a komparativní konstrukce ve španělštině, jejich syntax, významovou stránku a další aspekty týkající se těchto konstrukcí. Nejdříve došlo k teoretickému vymezení pojmů, představení komparativních konstrukcí obecně, jejich zařazení do kategorií z pohledu gramatiky. Zde se bavíme především o kategorii adjektiv a adverbíí a jelikož komparativní konstrukce spadají právě do stupňování těchto dvou kategorií, stručně jsem toto téma popsala, na několika příkladech jsem ukázala tři stupně; pozitiv, komparativ a superlativ. Tuto část jsem krátce doplnila o tvar adjektiv, který je často užíván v češtině pro vyjádření eufemismu, elativ. Jak už jsem zmínila, při psaní teoretické části jsem využívala různých zdrojů. Každý z autorů se k tomuto tématu staví jinak, proto jsem jako další bod stručně představila rozličné pohledy autorů, kterými jsem se inspirovala. Následně jsem krátce vysvětlila komparativní konstrukce z hlediska významu. Zde se bavíme o takových konstrukcích, které srovnávají dvě skutečnosti, koncepty, jejich podobnost nebo rozličnost podle jejich kvantity nebo kvality. Následovalo představení základu komparativní konstrukce a transpozitorů *que a como*. Toto představení konstrukcí jsem během nadcházejících kapitol postupně rozšířila o další prvky.

V druhé části teoretického uvedení do problematiky komparativních konstrukcí byly rozděleny možnosti a způsoby tvoření komparací. Uvádíme zde takzvaný supletivismus, který umožňuje dvojí způsob srovnání, a to pravidelné (analytické) a nepravidelné (syntetické). Dále zde proběhly již samotné komparace, které byly předvedeny na schématech podle toho, o jaké srovnání se jedná. Figurují zde schémata pro komparace

všech měr společně i schémata pro každou míru zvlášť. U vyšší míry kvality byla konstrukce předvedena s kvantifikátorem *más* a transpozitory *que* a *de*. Zabýváme se zde konstrukcemi pro substantiva, adjektiva adverbia a verba. u každého z těchto slovních druhů jsou jednotlivé konstrukce podrobně vysvětleny z pohledu syntaxe a znázorněny na příkladech uvedených ve využitých publikacích. Podobný postup byl zvolen i pro konstrukce nižší míry s kvantifikátorem *menos* a transpozitorem *que*. Zároveň zde zmiňujeme myšlenku Borrega Nieta, která se týká negace konstrukce, která nejen že obrací větu z pohledu positivity/negativit, ale také mění pragmatický význam celé komparace. Co se týče komparací z pohledu nerovnosti, tedy vyšší i nižší míry, existují vlastnosti, které tyto konstrukce sdílejí. Jednou z těchto vlastností je invariabilita jejich kvantifikátorů (*más* a *menos*), již konstrukce stejné míry nedisponuje. Dále bylo zaznamenáno, že konstrukce nerovnosti vyjadřují pouze nepřesná fakta, nelze podle nich, na rozdíl od konstrukcí rovnosti, zjistit přesnou míru kvality; o kolik je míra skutečnosti A větší/menší než míra skutečnosti B. Na tuto podobnost upozorňuje Borrego Nieto, který zároveň uvádí, že pro přesnější výpovědi komparativních konstrukcí nerovnosti je nutné jim připsat další kvantifikátory, jako adverbia (*mucho*, *bastante*, *ligeramente*) nebo jiné elementy (*varias veces*, *cinco metros*). Na úrovni stejné míry byly opět uvedeny všechny kvantifikátory užívané v konstrukcích a jejich tvary. Značná důležitost je kladena na kvantifikátor *tan*, jehož tvary se vždy přizpůsobují kvantifikovanému substantivu v konstrukci. Jedná se o tvary *tanto*, *tanta*, *tantos*, *tantas*. Při hlubší úvaze však byla objevena myšlenka, že v některých méně frekventovaných případech zachovává shodu se substantivy i kvantifikátor *igual*. Stejná míra kvality byla studována i z pohledu významového. Během tohoto zkoumání bylo zjištěno, že konstrukce nemusí nutně znamenat pouze podobnost nebo shodu mezi srovnávanými prvky, nýbrž i vyšší míru. Konstrukce *tan/to como* totiž kromě významu *tak jako* znamenají také *alespoň tak*, *jako*. Tudíž tyto konstrukce mohou fungovat pro dvě odlišné míry srovnání. Z hlediska významu také upozorňujeme na ideu Borrega Nieta ohledně užití konstrukce stejné míry v záporu jako eufemismu. Toto dále znázorňujeme na příkladech, kdy vysvětlujeme, že věta *Jorge no es tan guapo que Alex* je významově podobná, avšak mírnější než *Jorge es más feo que Alex*. V češtině pro stejný případ na této rovině uvádíme již dříve zmiňovaný elativ. Teoretickou část uzavírá kapitola týkající se vedlejších významů komparativních konstrukcí. Komparativní konstrukce samozřejmě na prvním místě mají srovnávat. V této kapitole však rozebíráme komparativní konstrukce stupňující, který se především užívá v hovorové mluvě a pro vyjádření frazeologismů. Zde se první výraz srovnává s výrazem, který disponuje vlastnostmi

typickými pro srovnávaný stupeň intenzity (*Es más feo que Picio; Come menos que un gorrión; Es tan blanco como la nieve*).

Praktická část byla zaměřena především na analýzu komparací a označení jednotlivých prvků v konstrukcích. Každému z prvků byl přiřazen odpovídající znak podle systému, který byl v rámci této bakalářské práce navržen. Pro pojmenování prvků byly použity tyto zkratky: *COMP_D*, *GRADUS*, *TER_COMP*, *TRANSP*, *COMP_T*. Následně byl tento systém a jeho funkčnost otestován na některých příkladech, které jsou již dříve uvedeny v teoretické části. Postupně probíhalo testování na substantivech, adjektivech, adverbiích i verbech, u každého z těchto druhů odpovídajícím způsobem podle jejich vlastností a zvláštností. V některých případech se v konstrukci určité prvky nevyskytovaly, nebo byly uvedeny pouze implicitně. Jedná se především o tertium comparationis, které bylo ve většině případech implicitně vyjádřeno kvantitou nebo časem.

Dalším bodem praktické části byla analýza referenčních jazykových úrovní podle Studijního plánu virtuálního centra Institutu Cervantes (Plan curricular del Instituto Cervantes = PCIC). Jednotlivé úrovně byly zkoumány z pohledu komparativních konstrukcí, na příkladech byly názorně předvedeny znalosti možných prvků týkajících se komparací, od stupně adjektiv přes komparativní kvantifikátory až po vedlejší věty příslovečné komparativní. Z analýzy vyplývá, že největší pokrok z pohledu znalostí komparativních konstrukcí probíhá mezi úrovněmi A2-B2. Naopak pro úroveň A1 PCIC neuvádí žádné znalosti v souvislosti s komparacemi. Úrovně C1 a C2 předpokládají již s komplexními konstrukcemi a vědomosti na těchto úrovních jsou spíše stylistického charakteru.

Na základě poznatků z analýzy referenčních úrovní byly navrženy možné chyby, kterých se studenti mohou v souvislosti s komparacemi dopustit. Chyby byly navrženy pro jednotlivé úrovně adekvátně dle předpokládaných znalostí každé úrovně. Pro úroveň A2 se mezi možnými chybami vyskytují chyby formální, může se jednat o různé překlapy, chyby z důvodu úzké slovní zásoby nebo nesprávného užití kvantifikátoru. Další chyby na této úrovni mohou být způsobeny neznalostí syntetického komparativu nebo špatnou volbou transpozitoru. Na úrovni B1 by ji formální chyby neměly být problémem, jediný problém zde vidíme mezi kvantifikátory a transpozitory. Na této úrovni totiž přibývá kvantifikátor *de*, pro studenty by tedy mohl být problematický správný výběr kvantifikátoru. Co se týká transpozitorů, možná chyba se podle analýzy nabízí v jeho nekorelaci s kvantifikátorem. Možný problém s kvantifikátory zůstává pro úroveň B2 a je podle analýzy jedinou případnou chybou na této úrovni. Co se týče úrovní C1 a C2, možné chyby na těchto

jazykových úrovních pro nás nejsou relevantní. Jedná se o chyby na slohové a stylistické úrovni, takové chyby nelze nijak pojmenovat a zařadit do našeho anotačního systému. Stejně jako pro jednotlivé prvky v konstrukcích, i pro jednotlivé možné chyby v konstrukcích byly navrženy názvy a znaky pro využití ve schématu anotačního systému. Zde byly vytvořeny tyto znaky: FORM; TRANSP_0; TRANSP_ERROR; GRADUS_0; GRADUS_ERROR; GRADUS_FORM; COMP_T_ERROR.

Na této bakalářské práci se může dále stavět, práce může být použita pro další práci za účelem vytvoření anotačního systému v žákovských korpusech.

RESUMEN

Este trabajo trata sobre las construcciones comparativas en la lengua española. El objetivo de este trabajo de fin de grado fue diseñar un sistema anotador con las comparaciones para un posible programa de corpus lingüístico estudiantil. Por este motivo el trabajo está dividido en dos partes fundamentales; la parte teórica y la parte práctica.

La parte teórica está especializada en explicar las construcciones comparativas, su significado, formación y uso en las frases. También está dividida en distintas piezas, la primera enfoca las comparaciones desde el punto de vista general y presenta opiniones diferentes de este tema de distintos autores. Puesto que las comparaciones pertenecen morfológicamente a gradación de adjetivos y adverbios, en la siguiente pieza de la parte teórica aclaro brevemente este tema y presento los grados; positivo, superlativo y, el que nos interesa más, comparativo. En el caso que los adjetivos y adverbios permitan la gradación hay dos modos que podemos utilizar; analítico y sintético. El sistema analítico o regular, como lo llaman algunos autores, usa los adverbios *más*, *menos* y *tan/to*, al contrario del sistema sintético o irregular que posee formas propias – *mejor*, *mayor*, etc.

La pieza fundamental de la parte teórica explica las construcciones comparativas, su formación y uso y las presenta por distinguidos ejemplos. En este lugar dividimos las construcciones según el grado de comparación en superioridad, inferioridad e igualdad, los explico y presento a través de algunos ejemplos elegidos de las publicaciones escogidas. Para cada grado ha sido construido un esquema que ilustra el orden de los elementos en la construcción. Todos de los tres grados presento según las clases de palabras con las cuales están en coherencia; sustantivos, adjetivos, adverbios y verbos; y explico la formación de las construcciones con las clases de palabras correspondientes.

En cuanto a las construcciones desde el punto de vista de significado, el valor principal es la comparación de dos elementos. Respecto a superioridad, las construcciones comparan cuál de los objetos dispone de nivel más alto de cualidad comparada y excluye entonces los demás niveles. Al contrario las construcciones de inferioridad comparan entre los objetos el nivel de cualidad más bajo. Sin embargo convirtiendo estas construcciones en negación, su significado también convierte. Acerca de igualdad las construcciones comparativas excluyen cualquier desigualdad. No obstante a veces la locución *tanto...como*

suele usarse en el significado *por lo menos tanto...como*, en esos casos la construcción solo excluye el grado inferior. Además, las construcciones comparativas de igualdad en el modo negativo se usan para expresar cualidades negativas de la manera cortés, ya que suenan menos peyorativo. De este modo en vez de decir “*Jorge es más feo que Alex*” decimos “*Jorge no es tan guapo que Alex*”. De la misma manera podemos utilizar las construcciones de inferioridad con un adjetivo positivo: “*Jorge es menos guapo que Alex*”.

Finalmente explico en la parte teórica algunos valores adicionales, sobre todo el valor instensificador de las construcciones. Las construcciones con este significado se usan sobre todo en la lengua coloquial y para expresar los fraseologismos. En estas construcciones se compara un objeto con otro objeto cual cualidad está generalmente conocida y típica por el grado comparado en la construcción, p. ej. *Es más lento que una tortuga*.

En la parte práctica me centré en el sistema anotador, por lo tanto allí presento los elementos de las construcciones bajo títulos correspondientes. El primer término de comparación se presenta con el título COMP_D, el segundo término comparado lleva el título COMP_T. Al grado en la construcción corresponde su título GRADUS y el transpositor figura en el sistema como TRANSP. El último elemento de la construcción es la cualidad comparada entre los dos objetos, la que llamo *tercium comparationis*, de modo que su título es TER_COMP. Este sistema pruebo en los ejemplos introducidos en la parte teórica de este trabajo.

La segunda mitad de la parte práctica está orientada a los errores posibles dentro de las construcciones comparativas. Mediante el Plan curricular del Instituto Cervantes (PCIC) analicé los niveles lingüísticos desde A2 hasta C2, ya que para A1 el PCIC no presenta ningunos conocimientos sobre este tema. Por el análisis está claro que el avance más intenso desde el punto de vista de las construcciones comparativas transcurre entre los niveles A2 y B2. Los niveles C1 y C2 presumen con los conocimientos más complejos, por lo tanto estos niveles no son tan importantes para este trabajo, ya que los conocimientos ni los posibles errores no se pueden inscribir al sistema anotador. A continuación presenté brevemente los errores posibles y les asigné títulos correspondientes. Por un error posible se considera comparativo sintético escrito incorrectamente, este error formal puede aparecer entre los niveles A2 y B1 y le corresponde título FORM. En cuanto a los traspositores contamos con dos errores posibles; transpositor incorrecto TRANSP_ERROR y transpositor no presente TRANSP_0. Acerca de gradus hay tres errores posibles, en el caso que el gradus no está presente en la construcción, el título es GRADUS_0, título GRADUS_ERROR

corresponde a los cuantificadores incorrectos de igualdad (tan, tanto, tanta, tantos, tantas) y a los cuantificadores igual de/que incorrectos corresponde el título GRADUS_FORM. Respecto a la cualidad comparada y el error posible en tertium comparationis, aquí utilizamos el título TER_COMP_ERROR.

Este trabajo de fin de grado fue escrito con la intención de servir como base para la aplicación a los corpus de aprendices, igual que para análisis posteriores y más detallados sobre las construcciones comparativas.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

6.1. Literatura

ALARCOS LLORACH, Emilio. *Gramática de la lengua española*. Madrid, Espasa-Calpe, 2004.

BÁEZ SAN JOSÉ, Valerio, Josef Dubský, Jana Králová: *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999

BORREGO NIETO, Julio. *Gramática de referencia para la enseñanza de español. La combinación de oraciones*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, 2013.

BOSQUE, Ignacio, DEMONTE Violeta (2000). *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid, Espasa-Calpe.

GILI GAYA, Samuel. *Curso superior de sintaxis española*. Barcelona: Vox, 2000.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo (2005). *Gramática didáctica de la lengua española*. Madrid, Ediciones SM.

GUTIÉRREZ ORDOÑEZ, Salvador. (1994): *Estructuras comparativas*. Madrid: Arco Libros.

GUTIÉRREZ ORDOÑEZ, Salvador. (1997): *La oración y sus funciones*. Madrid: Arco Libros

LIU, Quiming, *Construcciones comparativas en español con especial atención a tan(to)... como* [online]. Jaén, 2014. Bakalářská práce. Universidad de Jaén. Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación. Dostupné z :

https://tauja.ujaen.es/bitstream/10953.1/1062/7/TFG_Liu,Qiming.pdf

ZAVADIL, Bohumil, ČERMÁK, Petr. *Mluvnice současné španělštiny*. Lingvistický interpretační přístup. Praha: Karolinum, 2010.

6.2 Internetové zdroje

https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/plan_curricular/niveles/02_gramatica_inventario_a1-a2.htm

<https://www.czechency.org/slovník/P%C5%98IROVN%C3%81N%C3%8D>

R.A.E. (2010): *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid, Espasa-Calpe.

Prílohy

Príloha č. 1: Excerpce znalostí komparatívnych výrazů a konstrukcí podle PCI

A1	A2	B1	B2	C1	C2
GRADOS DEL ADJETIVO – comparativo					
<p>pouze pozitiv a superlativ</p>	<p>Comparativo De superioridad <i>más... que</i> De igualdad <i>tan... como</i> De inferioridad <i>menos... que</i> Comparativos cultos latinos más frecuentes: <i>mejor, peor, mayor, menor</i></p>	<p>Comparativo Expresiones comparativas de igualdad <i>igual de</i> [v. Gramática 15.3.8.]</p>	<p>Comparativo Comparativos cultos latinos superior, anterior, interior Término de la comparación introducido por <i>de</i> <i>Es más guapo de lo que me dijiste.</i></p>	<p>-----</p>	<p>Comparativo Comparativos cultos latinos poco frecuentes <i>ulterior</i></p>
CUANTIFICADORES PROPIOS COMPARATIVOS					
<p>-----</p>	<p>Gradativos o de grado Comparativos <i>más, menos, tan, tanto</i> <i>Quiero más agua</i> [como determinante]. <i>¿Tienes más?</i> [como pronombre]. <i>Es más alto</i> [como adverbio]. Comparación de superioridad e inferioridad. Término de la comparación introducido por <i>que</i> <i>Juan es más / menos alto que yo.</i> [v. Gramática 15.3.8.]</p>	<p>Gradativos o de grado En comparativas de cantidad, con términos introducidos por <i>de</i> <i>Cuesta más / menos de 20 euros.</i> <i>No cuesta más de 20 euros.</i> Proporcionales cuantificativos Decrecientes o reductores: <i>un poco, poco, algo</i> <i>Lee poco</i> [valor negativo]. / <i>Lee un poco</i> [valor positivo]. <i>Lee algo</i> [= un poco]. [v. Tácticas y estrategias pragmáticas 2.3.]?</p>	<p>Gradativos o de grado Proporcionales cuantificativos Decrecientes o reductores: algo minimizador o atenuante de una cualidad <i>Es algo pesado.</i> [v. Tácticas y estrategias</p>	<p>Gradativos o de grado En comparativas de cantidad con término proposición de relativo introducido por <i>de lo que / que lo que</i> <i>Sabe más de lo que esperaba.</i> Proporcionales cuantificativos: <i>bien</i> <i>un té bien caliente</i> [v. Tácticas y estrategias pragmáticas 2.1.1.]</p>	<p>Gradativos o de grado Término de la comparación elidido con valor enfático, con <i>más, tan, tanto</i> <i>Es más tonto...</i> Proporcionales cuantificativos: <i>todo, nada</i> modificadores de sustantivos y adjetivos <i>Llegué toda mojada.</i> <i>No es nada caro.</i></p>

	<p>Comparación de igualdad. Término de la comparación introducido por <i>como</i>. Selección de <i>tan</i> y <i>tanto</i> <i>Juan es tan alto como yo. Juan corre tanto como yo.</i> [v. Gramática 15.3.8.]</p>				
--	---	--	--	--	--

ORACIONES SUBORDINADAS ADVERBIALES - COMPARATIVAS

<p>-----</p>	<p>De igualdad o equivalencia Introducidas por <i>tan</i> □ <i>como</i> (invariable). Término de la comparación: sustantivos con determinante, pronombres sujeto Comparación de cualidades <i>Soy tan alto como tú / como Manuel.</i> <i>El piso es tan grande como el estudio.</i> [v. Gramática 6.1.] Introducidas por <i>tanto / a / os / as...</i> <i>como</i>. Concordancia con el sustantivo. Término de la comparación: sustantivos con determinante, pronombres sujeto Comparación de cantidad de objetos <i>Tengo tantos problemas como tú.</i> <i>He comprado tantas libretas como él.</i> Introducidas por <i>tanto... como</i> (invariable). Con verbos. Término de la comparación:</p>	<p>De igualdad o equivalencia Introducidas por <i>igual de...</i> <i>que</i> (invariable). Con adjetivos y adverbios. Término de la comparación: sustantivos con determinante, adverbios, pronombres sujeto, cuantificadores <i>igual de alto que la luna, igual de bien que antes</i> <i>Es igual de listo que cualquiera.</i> De superioridad Introducidas por <i>más</i> □ <i>que</i> (invariable) Comparación entre clases distintas de individuos u objetos. Con sustantivos. Segundo término de la comparación sin determinante ni cuantificador <i>He comprado más libros que revistas.</i> Introducidas por <i>el más / menos</i> □ <i>de</i>. Carácter superlativo. Escala</p>	<p>De igualdad o equivalencia Introducidas por <i>tan</i> □ <i>como</i> (invariable). Término de la comparación: cuantificadores, adverbios Comparación de cualidades <i>Soy tan capaz como todos / cualquiera.</i> <i>Bailan tan bien como antes.</i> Introducidas por <i>tanto/a/os/as...</i> <i>como</i>. Término de la comparación: cuantificadores Comparación de cantidad de objetos <i>He comprado tantos libros como todos.</i> Introducidas por <i>tanto...</i> <i>como</i> (invariable). Término de la comparación: cuantificadores Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones <i>Corre tanto como otros.</i></p>	<p>De igualdad o equivalencia Introducidas por <i>tan</i> □ <i>como</i> (invariable). Comparación de diferentes cualidades referidas al mismo sujeto <i>Es tan guapo como tonto.</i> Término de la comparación: subordinadas <i>Es tan alto como el que más.</i> Introducidas por <i>tanto/a/os/as...</i> <i>como</i>. Término de la comparación: subordinadas Comparación de cantidad de objetos <i>He comprado tantos libros como he podido.</i> Introducidas por <i>tanto...</i> <i>como</i> (invariable)</p>	<p>De igualdad o equivalencia Introducidas por <i>tan</i> □ <i>como</i> (invariable). Comparación de cualidades diferentes referidas a distintos sujetos <i>Es tan sincero como yo tonto.</i> Introducidas por <i>tanto/a/os/as...</i> <i>como</i>. Comparación de cantidad de objetos diferentes referidos a distintos sujetos <i>Tiene tantos libros publicados como yo tesis doctorales.</i> Introducidas por <i>tanto...</i> <i>como</i> (invariable) Comparación entre acontecimientos o acciones diferentes realizadas por diferentes sujetos <i>Descansa tanto como yo trabajo.</i></p>
--------------	--	---	--	--	---

<p>sustantivos con determinante, pronombres sujeto</p> <p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones <i>Corre tanto como yo</i> [= es tan rápido como yo / corre con la misma frecuencia que yo].</p> <p>Posición antepuesta de la acción <i>Corro tanto como tú. / *Tanto corro como tú.</i></p> <p>De superioridad</p> <p>Introducidas por <i>más</i> □ <i>que</i> (invariable). Término de la comparación: sustantivos con determinante, pronombres sujeto [v. Gramática 6.1.]</p> <p>Comparación de cualidades. Con adjetivos y adverbios <i>más alto que la luna, más lejos que antes</i> <i>Soy más alto que tú.</i></p> <p>Comparación de cantidad de objetos. Con sustantivos <i>He comprado más libros que *profesora / una profesora / la profesora.</i> <i>Tengo más libros que tú.</i></p>	<p>más alta o más baja en la gradación Comparación de cualidades. Con adjetivos y adverbios <i>el amigo más fiel de todos</i></p> <p>De inferioridad</p> <p>Introducidas por <i>menos</i> □ <i>que</i> (invariable) Comparación entre clases distintas de individuos u objetos. Con sustantivos. Segundo término de la comparación sin determinante ni cuantificador <i>He comprado menos libros que revistas.</i></p> <p>De cantidad</p> <p>Introducidas por <i>más... de, menos... de</i> Cantidad límite excluida. Con cantidad expresa <i>Cuesta más / menos de 20 euros.</i></p> <p>Introducidas por <i>no más... de, no menos...de</i> Cantidad límite incluida. Con cantidad expresa <i>No cuesta más / menos de 20 euros.</i></p>	<p>Introducidas por <i>lo mismo que</i>. Término de la comparación: cuantificadores Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones <i>Ocurrió lo mismo que en mi sueño.</i></p> <p>Introducidas por <i>igual que</i> (invariable)</p> <p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones <i>Corre igual que yo.</i></p> <p>Sin término de la comparación <i>Es igual que Penélope Cruz.</i></p> <p>De superioridad</p> <p>Introducidas por <i>más</i> □ <i>que</i> (invariable). Término de la comparación: adverbios, cuantificadores</p> <p>Comparación de cualidades <i>más alto que ninguno</i></p> <p>Comparación de cantidad de objetos <i>He comprado más libros que ninguno.</i></p>	<p>Comparación entre acontecimientos o acciones diferentes realizadas por el mismo sujeto <i>Come tanto como duerme.</i></p> <p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones. Término de la comparación: subordinadas <i>Corre tanto como los que hacen maratones.</i></p> <p>De superioridad</p> <p>Introducidas por <i>más</i> □ <i>que</i> (invariable)</p> <p>Término de la comparación: subordinadas <i>Es más listo que los que vinieron ayer.</i></p> <p>Comparación de diferentes cualidades referidas al mismo sujeto <i>Es más astuto que inteligente.</i></p> <p>Comparación de cantidad de objetos diferentes referidos al mismo sujeto <i>Tiene más objetos inservibles que objetos de valor.</i></p>	<p>Sustitución de <i>como</i> por <i>cuanto</i> en registros cultos <i>Es tan sincero cuanto listo. Tiene tantos libros cuantos podáis imaginar. Escribe tanto cuanto le permiten sus fuerzas.</i></p> <p>De superioridad</p> <p>Introducidas por <i>más</i> □ <i>que</i> (invariable)</p> <p>Comparación de cualidades diferentes referidas a distintos sujetos <i>Es más espabilado que yo castiza.</i></p> <p>Comparación de cantidad de objetos diferentes referida a distintos sujetos <i>Tiene más objetos inservibles que yo periódicos viejos.</i></p> <p>Comparación de frecuencia o intensidad entre acontecimientos o acciones diferentes realizadas por distintos sujetos <i>Come más que yo duermo.</i></p> <p>De inferioridad</p> <p>Introducidas por <i>menos</i> □ <i>que</i> (invariable)</p>
---	---	--	---	--

<p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones. Con verbos. Posición antepuesta de la acción <i>Corro más que tú. / *Más corro que tú.</i></p> <p>Comparativos irregulares sintéticos [v. Gramática 2.5.]</p> <p><i>Mejor... que.</i> Sustitución por <i>más bien, más bueno.</i> Alternancia entre las dos formas</p> <p><i>Mayor... que.</i> Sustitución por <i>más grande.</i> Alternancia entre las dos formas</p> <p>De inferioridad</p> <p>Introducidas por <i>menos</i> □ <i>que</i> (invariable). Término de la comparación: sustantivos con determinante, pronombres sujeto [v. Gramática 6.1.]</p> <p>Comparación de cualidades. Con adjetivos y adverbios <i>Soy menos alto que tú. El piso es menos bonito que el estudio.</i></p>	<p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones <i>Corre más que ninguno.</i></p> <p>Introducidas por <i>el que</i>. Carácter superlativo</p> <p>Comparación de frecuencia o de intensidad de acciones. Con verbos <i>el que más corre de todos</i></p> <p>Comparativos irregulares sintéticos [v. Gramática 2.5.]</p> <p><i>Superior... a</i></p> <p>Superlativos sintéticos o léxicos con complemento introducido por <i>de</i> <i>el último de todos, el mejor de la clase</i></p> <p>Múltiplos: <i>el doble de, tres veces más</i> □ <i>Me esfuerzo el doble que tú.</i></p> <p>De inferioridad</p> <p>Introducidas por <i>menos</i> □ <i>que</i> (invariable). Término de la comparación: adverbios, cuantificadores</p>	<p>Comparación entre acontecimientos o acciones diferentes realizadas por el mismo sujeto <i>Come más que duerme.</i></p> <p>De inferioridad</p> <p>Introducidas por <i>menos... que</i> (invariable)</p> <p>Término de la comparación: subordinadas <i>Soy menos egoísta que los que te han dicho eso.</i></p> <p>Comparación de cualidades diferentes referidas al mismo sujeto <i>Es menos antipático que mala persona.</i></p> <p>Comparación de cantidad de objetos diferentes referidos al mismo sujeto <i>Tiene menos libros que modelitos de marca.</i></p> <p>Comparación entre acontecimientos o acciones diferentes realizadas por el mismo sujeto <i>Come menos que duerme.</i></p>	<p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones. Con verbos. Posición antepuesta de la acción <i>Corro más que tú. / *Más corro que tú.</i></p> <p>Comparativos irregulares sintéticos [v. Gramática 2.5.]</p> <p><i>Mejor... que.</i> Sustitución por <i>más bien, más bueno.</i> Alternancia entre las dos formas</p> <p><i>Mayor... que.</i> Sustitución por <i>más grande.</i> Alternancia entre las dos formas</p> <p>De inferioridad</p> <p>Introducidas por <i>menos</i> □ <i>que</i> (invariable). Término de la comparación: sustantivos con determinante, pronombres sujeto [v. Gramática 6.1.]</p> <p>Comparación de cualidades. Con adjetivos y adverbios <i>Soy menos alto que tú. El piso es menos bonito que el estudio.</i></p>	<p>Comparación de cualidades diferentes referidas a distintos sujetos <i>Es menos espabilado que yo tonta.</i></p> <p>Comparación de cantidad de objetos diferentes referidos a distintos sujetos <i>Tiene menos luces que yo millones en el banco.</i></p> <p>Comparación de frecuencia o intensidad entre acontecimientos o acciones diferentes realizadas por distintos sujetos <i>Habla menos que yo bailo tangos.</i></p> <p>De modo o cualidad</p> <p>Introducidas por <i>como</i> seguido de expresión correlativa: <i>como... así, como... tal, como... bien así / así bien.</i> Registro literario <i>Como el avaro del cuento, así tú cuentas cada día tus monedas.</i></p> <p>Expresiones con <i>como</i> en construcciones correlativas: <i>así como... así (también), como... así bien.</i> Registro culto</p>
--	--	--	--	--

<p>Comparación de cantidad de objetos. Con sustantivos <i>He comprado menos libros que *profesora / una profesora / la profesora.</i> <i>Tengo menos problemas que tú.</i></p> <p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones. Con verbos. Posición antepuesta de la acción <i>Corro menos que tú. / *Menos corro que tú.</i></p> <p>Comparativos irregulares sintéticos</p> <p>[v. Gramática 2.5.]</p> <p><i>Peor... que.</i> Sustitución por <i>más mal, más malo</i></p> <p><i>Menor... que.</i> Sustitución por <i>más pequeño.</i> Alternancia entre las dos formas</p> <p>De modo o cualidad Introducidas por <i>como</i> <i>Juan es como su padre.</i></p>		<p>Comparación de cualidades <i>menos alto que otros, menos lejos que antes</i></p> <p>Comparación de cantidad de objetos <i>He comprado menos libros que algunos.</i></p> <p>Comparación de frecuencia o de intensidad sobre las acciones <i>Corre menos que cualquiera.</i></p> <p>Comparativos irregulares sintéticos <i>inferior... a</i> [v. Gramática 2.5.]</p> <p>Partitivos: <i>la mitad, tres veces menos...</i> <i>Se esfuerza tres veces menos que tú.</i></p> <p>De cantidad Introducidas por <i>no más que</i> Cantidad exacta <i>No cuesta más que 20 euros.</i></p> <p>Introducidas por <i>nada más que</i> Cantidad exacta v</p> <p>De modo o cualidad Introducidas por <i>como</i> <i>Juan es como su padre.</i></p>	<p>De modo o cualidad Introducidas por <i>a lo (a la manera de, como)</i> <i>Baila a lo Elvis Presley.</i></p> <p>De cantidad Introducidas por <i>más... de, menos... de</i> Cantidad límite excluida. Con cantidad no expresa. Término: relativa <i>Cuesta más / menos de lo que esperaba.</i></p> <p>Introducidas por <i>no más... de, no menos... de</i> Cantidad límite incluida. Con cantidad no expresa. Término: relativa <i>No cuesta más / menos de lo que me esperaba.</i></p> <p>Introducidas por <i>como si, igual que si</i> <i>Actúa igual que si tuviera tres años.</i></p> <p>Comparativas con valor consecutivo Introducidas por <i>como para</i> <i>No es tan tonto como para no entenderlo.</i></p>	<p><i>Así como el agua es fuente de vida, así también puede serlo de desastres naturales.</i></p> <p>Introducidas por <i>cual.</i> Registro literario</p> <p>Sin término de comparación o correlación <i>Cual una sirena, se hundió en las aguas.</i> En construcciones correlativas con <i>tal y así</i> <i>Cual una sirena, así se hundió en las aguas.</i> <i>Cual hombre perdido, tal serás tú.</i></p> <p>Comparativas con valor consecutivo Introducidas por <i>cuanto más / menos</i>, con sentido de progresión <i>Hará menos cuanto más le pidas.</i></p>
---	--	---	---	---

Příloha č. 2: Všeobecné srovnání prostředků pro vyjádření komparace v češtině a španělštině, využité pro podklad možných chyb v žákovských pracích způsobených interferencí mateřského jazyka.

	Čeština	Španělština
Pozitiv	Základní tvar (inteligentní)	Základní tvar (inteligente)
Komparativ Ekvativní	Stejně + jako + základní tvar (stejně inteligentní jako)	Igual que / de + základní tvar (Igual de inteligente que) Tan / tanto como + základní tvar (tan inteligente como)
Gradační	Více / méně + než + zákl. tvar (více / méně inteligentní než)	Más / menos que + zákl. tvar (más / menos inteligente que)
Superlativ	Synteticky Zákl. tvar + sufix (inteligentnější) Prefix + zákl. tvar + sufix (nejinteligentnější)	Analyticky Adverbium más / menos + základní tvar Člen + más / menos + zákl. tvar
Elativ	Různé slootovorné prostředky, například: starší (žena)	Synteticky Původní tvary latinského superlativu + sufix -ísimo